

Stručný přehled zahraniční politiky České republiky v roce 2011

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky každý rok tradičně zveřejňovalo výroční zprávu o zahraniční politice. V souladu s vývojem komunikačních prostředků se logicky také vyvíjejí a mění formy zpracování a publikace tohoto materiálu. Od roku 2009 byla tato zpráva prezentována kromě tradiční „papírové verze“ rovněž v elektronické podobě. Zpráva o zahraniční politice České republiky za rok 2010 nabídla tento moderní uživatelský komfort a při jejím zpracování jsme se orientovali na stručnou a jasnou řeč přehledných údajů.

Informace o zahraniční politice České republiky za rok 2011 je ještě stručnější a věříme, že se to podařilo při zachování vysoké výpovědní hodnoty. Rozhodli jsme se proto změnit název na „Stručný přehled zahraniční politiky ČR v roce 2011“. Ten je, stejně jako předchozí ročník, zveřejňován již jen v elektronické podobě.

Ve snaze o zvýšení objektivnosti a s ohledem na uživatele jsme za „Stručný přehled zahraniční politiky ČR v roce 2011“ zařadili rovněž pohled zvenčí, **Analýzu zahraniční politiky ČR v roce 2011, kterou vypracoval Ústav pro mezinárodní vztahy (ÚMV)**. Věříme, že zejména zastupitelské úřady akreditované v ČR, ale i odborné a akademické ústavy a organizace uvítají zvýšení objektivnosti pohledu na výsledky zahraniční politiky ČR v roce 2011 prostřednictvím hodnocení nezávislé odborné instituce, jakou je ÚMV.

Podobně jako při ohlédnutí za rokem 2010, je nutno také v období roku 2011 konstatovat, že zahraniční politika je především kontinuální proces. Celá řada projektů, ambicí, procesů a cyklů v rámci zahraniční politiky není ohraničena obdobím kalendářního roku a nelze je smysluplně hodnotit jen v takovéto krátké periodicitě. Diplomacie se do značné míry podobá práci sadaře, který potřebuje čas a trpělivost, aby mohl sklízet některé z plodů své práce. Na druhou stranu lze u většiny kalendářních roků identifikovat takové události a jevy, které významným způsobem poznamenaly a charakterizovaly zahraniční politiku České republiky.

Takovýmito definujícími počiny roku 2011 byly dva důležité nové dokumenty: jedná se o Koncepti zahraniční politiky ČR a Bezpečnostní strategie ČR.

Koncepce zahraniční politiky České republiky

Vláda České republiky vzešlá z voleb v červnu 2010 zařadila mezi své priority aktualizaci základních východisek naší zahraniční politiky. Bylo to nutné, protože svět okolo nás se rychle vyvíjí a naše zahraniční politika musí adekvátně reagovat na nové výzvy i nové příležitosti. Poslední koncepce české zahraniční politiky platila pro léta 2003-2006. Poté začínala být stále patrnější naléhavá potřeba nové koncepce zahraniční politiky ČR, která by odrážela změněné podmínky mezinárodních vztahů.

Ve svém programovém prohlášení z počátku srpna 2010 se vláda zavázala tuto mezeru vyplnit (souběžně s novou Bezpečnostní strategií) a vyslala zřetelný signál, jak by revidovaná zahraničněpolitická koncepce ČR měla vypadat. K jejím základním charakteristikám by podle vládního prohlášení měly patřit co nejširší vnitropolitický konsenzus a kontinuita.

V návaznosti na úkol Programového prohlášení vlády ze 4. 8. 2010 Ministerstvo zahraničních věcí ČR vypracovalo návrh Koncepce zahraniční politiky České republiky. Ve snaze dosáhnout maximálního názorového souladu při formulování klíčových priorit i celkového ideového rámce Koncepce se ministr zahraničních věcí několikrát sešel s členy příslušných výborů obou komor Parlamentu České republiky. Se senátory a poslanci diskutoval o koncepci též v souvislosti s organizačními změnami v české zahraniční službě.

Obsah Koncepce byl předmětem dalších odborných rozprav mezi poslanci, senátory a náměstky ministra zahraničních věcí. Ministerstvo zahraničních věcí zorganizovalo ve spolupráci s Ústavem mezinárodních vztahů dvě desítky odborných setkání expertů parlamentních politických stran k vybraným tématům české zahraniční politiky. Témata Koncepce byla neformálně projednána i s odborníky z oblasti mezinárodních vztahů a politologie. Ministerstvo podpořilo i vědecké projekty a konference zabývající se těmito otázkami. Koncepce byla připravována v souladu s dalšími strategickými dokumenty, především Bezpečnostní strategií ČR a Koncepcí působení ČR v EU. Na základě takovéto důkladné a dlouhodobé přípravy vznikl text nové Koncepce zahraniční politiky. Ta byla schválena vládou ČR dne 20. 7. 2011.

Koncepce je strukturována do pěti částí. Po obecném úvodu vyjmenovává východiska české zahraniční politiky, poté definuje prioritní oblasti, a následně specifikuje konkrétní úkoly v jednotlivých oblastech. V návaznosti na tuto koncepci Ministerstvo zahraničních věcí ČR dále vyhodnocuje vývoj mezinárodního prostředí a podle potřeby upřesňuje priority zahraniční politiky ve formě pracovního dokumentu – Krátkodobého programu.

Jako hlavní priority zmiňuje nová Koncepce zahraniční politiky ČR:

- *Hájit bezpečnost ČR, rozpoznávat hrozby, předcházet jim, nebo je potlačovat. Podílet se na rozvoji ekonomicky a politicky silné Evropské unie.*
- *Udržovat a posilovat „transatlantickou vazbu“ neboli spojení mezi Evropou, USA a Kanadou.*
- *Rozvíjet dobré vztahy se sousedními státy a posilovat regionální spolupráci.*
- *Podporovat lidská práva a demokracii ve světě cestou transformační a rozvojové spolupráce.*
- *Prosazovat hospodářské zájmy ČR v zahraničí.*
- *Posilovat evropskou integraci východní a jihovýchodní Evropy.*
- *Posilovat dobrou pověst ČR v zahraničí.*

I v této nové koncepci zůstává naším hlavním prostorem rozvoje a růstu **Evropa a její integrační seskupení EU**. ČR má zájem na zachování silné EU jakožto rámce pro obhajobu našich národních/státních zájmů; naše členství v EU není samoúčelem, ale je cestou k realizaci těchto zájmů. Současně chceme prostřednictvím silné a stabilní EU přispět k větší globální bezpečnosti a rozvoji. V rámci EU budou našimi prioritami: spoluodpovědnost České republiky za rozvoj Evropy, EU jako prostor a nástroj, EU jako funkčně a hodnotově definované společenství, analýza fungování EU (po Lisabonské smlouvě) a koncepce působení ČR v EU, posílení vlivu České republiky v institucích EU, Společná zahraniční a bezpečnostní politika (SZBP) jako prostor pro prosazování zájmů ČR a EU.

Naše prioritní **multilaterální působení** v rámci EU je doprovázeno vyváženou a zdrojům přizpůsobenou multilaterální angažovaností v NATO, OSN a dalších mezinárodních organizacích.

Naše **bilaterální a regionální politika** sledují následující priority: 1) Globálně působící mocnosti: Spojené státy americké, Rusko, Čína. 2) Evropské jaderné mocnosti. 3) Sousedé: stabilní střeoevropský region, Německo, Polsko, Slovensko, Rakousko, Maďarsko, přeshraniční spolupráce bez fyzických hranic, regionální spolupráce. 4) Východní a jihovýchodní Evropa, země Východního partnerství, země jihovýchodní Evropy. 5) Rozvinuté demokracie: členské státy Evropské unie, Izrael, Japonsko, Austrálie, Kanada a Korejská republika. 6) nově se rozvíjející ekonomiky: růstový potenciál nově se rozvíjejících ekonomik, Indie a Brazílie, jihovýchodní Asie.

Česká republika si v uplynulých letech získala mezinárodní respekt zásadovou politikou **obhajoby lidských práv ve světě**. Nová Koncepce zahraniční politiky respektuje kontinuitu této osy naší zahraniční politiky. Cílem je posílit podporu lidských práv a demokracie a sdílení transformačních zkušeností ČR také v rámci zahraniční rozvojové spolupráce.

Nová Koncepce zahraniční politiky počítá s modernizací podpory, kterou zahraniční služba a stát poskytují exportu a vývozním ambicím, a to zejména středních a menších podniků. V systému svobodného tržního hospodářství nemůže státní podpora nahradit vlastní aktivity podnikatelů a jejich zájmových sdružení. Úkolem státních subjektů přesto zůstává hledat cesty, jak podnikatelům v jejich úsilí účinně napomáhat. Ekonomika České republiky je exportního charakteru, musí obstát v tvrdé mezinárodní soutěži. Především v mimoevropském prostoru jsou ekonomické a obchodní zájmy vodítkem pro přítomnost a práci české diplomacie, která může díky znalosti místních specifik upozornit na dosud nevyužitý exportní potenciál místních trhů.

Bezpečnostní strategie České republiky

Vláda ČR dne 8. 9. 2011 schválila novou Bezpečnostní strategii České republiky. Ministerstvo zahraničních věcí ČR bylo koordinátorem meziresortních příprav dokumentu, na nichž se podílela celá řada orgánů státní správy. Návrh textu byl projednán s příslušnými výbory Parlamentu ČR a prodiskutován s odbornou veřejností.

Vláda se ve svém programovém prohlášení ze srpna 2010 zavázala aktualizovat Bezpečnostní strategii České republiky z roku 2003, a to zejména v návaznosti na schválení nové Strategické koncepce NATO a s ohledem na celkový vývoj mezinárodní situace. Nová Bezpečnostní strategie České republiky zohledňuje a popisuje proměny bezpečnostního prostředí od roku 2003, včetně klíčových hrozeb v euroatlantickém prostoru. Její ambicí je zajistit systémový a koordinovaný rámec prosazování bezpečnostních zájmů ČR – ve srovnání s Bezpečnostní strategií z roku 2003 klade větší důraz na provázání jednotlivých národních, bilaterálních i multilaterálních nástrojů při prosazování bezpečnostních zájmů ČR.

Bezpečnostní strategie ČR představuje základní hodnoty, zájmy, přístupy, ambice a nástroje ČR při zajišťování své bezpečnosti:

- „Východiska bezpečnostní politiky ČR“ formulují principy, na nichž je bezpečnostní politika ČR založena.
- „Bezpečnostní zájmy ČR“ definují životní, strategické a další významné zájmy ČR.
- „Bezpečnostní prostředí“ identifikuje nejvýznamnější trendy, faktory a konkrétní hrozby v bezpečnostním prostředí, v němž ČR ochraňuje a prosazuje své zájmy.
- „Strategie prosazování bezpečnostních zájmů ČR“ vymezuje přístupy k ochraně bezpečnostních zájmů ČR a specifikuje multilaterální a národní nástroje jejich prosazování, včetně stručného popisu bezpečnostního systému ČR.

Životním zájmem je zajištění svrchované existence, územní celistvosti a politické nezávislosti České republiky, zachování všech náležitostí demokratického právního státu, včetně záruky a ochrany základních lidských práv a svobod obyvatel.

Jako **strategické zájmy** České republiky definovala nová Bezpečnostní strategie následující oblasti:

- bezpečnost a stabilita, především v euroatlantickém prostoru
- prevence a zvládání místních a regionálních konfliktů a zmírňování jejich následků
- zachování globální stabilizační role a zvýšení efektivnosti OSN
- posilování soudržnosti a efektivnosti NATO a EU a zachování funkční a věrohodné transatlantické vazby
- naplňování strategického partnerství mezi NATO a EU, včetně posilování jejich spolupráce při komplementárním rozvíjení obranných a bezpečnostních schopností
- rozvíjení role OBSE v oblasti prevence ozbrojených konfliktů, demokratizace a posilování vzájemné důvěry a bezpečnosti
- udržení funkčního a transparentního režimu kontroly konvenčního zbrojení v Evropě
- podpora a rozvoj regionální spolupráce
- podpora mezinárodní stability prostřednictvím spolupráce s partnerskými zeměmi
- podpora demokracie, základních svobod a principů právního státu
- zajištění vnitřní bezpečnosti a ochrany obyvatelstva
- zajištění ekonomické bezpečnosti ČR a posilování konkurenceschopnosti ekonomiky
- zajištění energetické, surovinové a potravinové bezpečnosti ČR a adekvátní úrovně strategických rezerv
- prevence a potlačování bezpečnostních hrozeb ovlivňujících bezpečnost ČR a jejích spojenců.

Kromě toho pamatuje nová Bezpečnostní strategie rovněž na kategorii nazvanou **další významné zájmy**. Účelem jejich prosazování je přispět k zajištění životních a strategických zájmů a zvyšovat odolnost společnosti vůči bezpečnostním hrozbám.

Mezi další významné zájmy zejména patří:

- snižování kriminality s důrazem na hospodářskou kriminalitu
- vytváření podmínek pro tolerantní občanskou společnost, potlačování extremismu a jeho příčin
- zvyšování efektivity a profesionality státních institucí a soudnictví, a v této souvislosti posilování spolupráce veřejné správy s občany a podnikajícími fyzickými a právníckými osobami
- rozvoj občanských sdružení a nevládních organizací působících v oblasti bezpečnosti
- posilování veřejné informovanosti a aktivního podílu občanů na zajištění bezpečnosti
- vědecko-technický rozvoj s důrazem na nové technologie s vysokou přidanou hodnotou inovace
- rozvíjení technických a technologických schopností při zpracování a přenosu utajovaných a citlivých informací s důrazem na jejich ochranu a dostupnost
- ochrana životního prostředí.

Nová Bezpečnostní strategie ČR konstatovala, že pravděpodobnost přímého ohrožení území ČR masivním vojenským útokem je nízká. Základní garancí tohoto příznivého stavu je členství ČR v NATO a EU a dobré vztahy se sousedními zeměmi. S tímto stavem však kontrastuje nárůst asymetrických bezpečnostních hrozeb. Ty jsou spojeny s trendy v globálním prostředí, které posilují jejich potenciál a zvyšují možnost šíření hrozeb z relativně vzdálených oblastí místních či regionálních konfliktů a napětí. Charakteristickým rysem současného prostředí je skutečnost, že i nestabilita a konflikty za hranicemi Evropy mohou mít přímý dopad na naši bezpečnost.

Mezi hlavní zdroje hrozeb patří vyhrocené postoje vůči hodnotovým základům naší společnosti, zpochybňující koncept demokratického právního státu a popírající

základní lidská práva a svobody. Nositelem těchto postojů mohou být jak státy, tak stále častěji nestátní aktéři a různá uskupení a jejich stoupenci.

Na rovnováhu bezpečnostního prostředí mají zásadní vliv rostoucí ambice nových globálních a regionálních aktérů. Aspirace některých z těchto států jsou spojeny s významným růstem jejich vojenských kapacit, včetně zbraní hromadného ničení a jejich nosičů, rostoucí poptávkou po klíčových surovinách, aktivitou na finančních trzích, soupeřením o vliv ve strategických oblastech a agresivnějším prosazováním jejich politických ambic na mezinárodních fórech. Za hrozbu lze považovat i jednostranné pokusy některých států budovat sféry vlivu prostřednictvím kombinace politického, hospodářského a vojenského tlaku a zpravodajských aktivit. S těmito tendencemi je spojeno riziko eroze politických i právních závazků týkajících se evropské bezpečnosti.

Bezpečnostní hrozby se do značné míry odvíjejí od slabých či zhroucených států, jejichž vlády nejsou schopny zajistit vlastní obranu, bezpečnost svých občanů a vládu práva. V důsledku toho může dojít k vnitrostátním i regionálním konfliktům, které negativně ovlivní naši bezpečnost.

K negativním aspektům procesu globalizace patří zejména možnost zneužití provázanosti finančních trhů, informačních a komunikačních technologií a infrastruktury. Nerovnoměrný ekonomický rozvoj a snadné šíření radikálních politických i náboženských myšlenek rovněž přispívají k nestabilitě. Vysoká mobilita zvyšuje rychlost šíření infekčních onemocnění, včetně nemocí s pandemickým potenciálem.

Na výše zmíněná i další rizika je ČR díky nové bezpečnostní strategii připravena reagovat adekvátně a v účinné součinnosti se spojenci.

Evropská unie v zahraniční politice České republiky v roce 2011

Události roku 2011 jako by chtěly doslovně potvrdit platnost teze obsažené v nové Bezpečnostní strategii ČR o riziku globalizace a možnostech negativního vlivu nebývalé provázanosti trhů. Ekonomická krize propukla v roce 2011 rovněž v rámci EU a postupně přerůstala v nárůst napětí, v úbytek sebedůvěry členských států a dokonce i v oslabování víry v platnost a v perspektivu celého modelu evropské integrace, evropského sociálního státu a modelu práv občanů.

Česká diplomacie jako výkonný a koordinující orgán zahraniční politiky ČR musela manévrovat na úzkém prostoru. Jednala v několika rovinách souběžně, aby naší zemi zajistila, že v rozbouřených vodách změn uvnitř EU nebude ČR odplavena na periferii vlivu a zájmu. Rok 2011 byl složitý, ale přinesl i události, za kterými se jednou historie bude ohlížet spíše jako za úspěchy.

Za výrazný úspěch lze označit uzavření **přístupových jednání s Chorvatskem** v červnu a podepsání přístupové smlouvy mezi EU a Chorvatskem v prosinci 2011, na kterou navázal ratifikační proces.

Unijní agenda v roce 2011 byla dále determinována ekonomickým vývojem, resp. důsledky ekonomické krize s dopady především na **eurozónu**. Svolána byla i mimořádná zasedání Evropské rady i hlav států a předsedů vlád států eurozóny. Ke konci roku byla hlavním tématem diskuse nad tzv. **Fiskálním paktem**, který byl přijat 25 státy EU na začátku roku 2012.

Dalším důležitým milníkem, z hlediska ČR, byla debata a aktivity navazující na jadernou havárii v japonské **Fukušimě**, které vedly například k zásadní změně **energetické** politiky Německa (se značnými nepřímými dopady i na Českou republiku) a ke spuštění procesu zátěžových testů jaderných elektráren v EU. ČR v otázce zátěžových testů aktivně vystupovala v koalici s dalšími státy proti politicky motivovaným snahám o oslabení jaderného sektoru. Testy probíhaly do konce roku 2011 a prokázaly uspokojivou míru zabezpečení jaderných elektráren, což platí i pro Českou republiku.

Rok 2011 byl také rokem zintenzivnění debaty o **vnější dimenzi energetické politiky EU** – Evropská komise v září předložila Sdělení k vnější energetické politice EU v září 2011 (MZV následně zpracovalo rámcovou pozici ČR).

Zahájena byla diskuse o **víceletém finančním rámci**.

V roce 2011 probíhaly přípravy (logistické, právní aj.) na přesun agentury GSA (**Galileo**) z Bruselu do Prahy. K vlastnímu přesunu došlo v září 2012.

Rok 2011 se v rámci **Evropské sousedské politiky** odehrál ve znamení tzv. Arabského jara a posílení podpory jižního sousedství. Nejdůležitějším úkolem ČR bylo proto ubránit vyvážený přístup EU k oběma sousedským regionům, tj. z českého pohledu udržet význam **Východní partnerství**. Naše snaha se prakticky odrazila i v kontextu revize Evropské sousedské politiky, kde ČR stála u vzniku nového principu „**more for more**“. Jedná se o princip větší podmíněnosti pomoci EU na základě dodržování lidských práv, demokratických hodnot a právního státu ze strany sousedských zemí.

Ministerstvo zahraničních věcí ČR se prostřednictvím Stálého zastoupení ČR při EU a ve spolupráci se spřízněnými členskými státy EU podílelo na vyjednáváních s Evropskou komisí o konečné podobě sdělení, které bylo zveřejněno pod názvem **Akt o jednotném trhu**. Toto sdělení, které Komise vydala v dubnu 2011, obsahuje dvanáct klíčových opatření pro lepší fungování vnitřního trhu EU a znamená významný mezník v dlouhodobé snaze EU o dokončení vnitřního trhu.

Paralelně pokračovalo naplňování obecných priorit zahraniční politiky ČR vůči EU, konkrétně zejména prosazování schválení dodatkového protokolu k Lisabonské smlouvě.

Policejní a soudní spolupráce v EU

V roce 2011 pokračoval trend, kdy policejní a soudní spolupráce EU (JHA) dostávala stále výraznější a rozsáhlejší vnější dimenzi. Příklady představují strategie EU k migrační a azylové politice, vtělené do dokumentu **Globální přístup EK k migraci a mobilitě** (18. 11. 2011), který nově obsahuje i vnější dimenzi azylové politiky EU (regionální programy ochrany). Podnětem se stalo tzv. Arabské jaro, které

s sebou přineslo i vzednutou vlnu ekonomických migrantů, směřující ze severní Afriky do zemí EU. Následkem bezpečnostní nestability v „oblouku krizí“ na Blízkém a Středním východě (Sýrie, Irák, Afghánistán, Pákistán) zaznamenala EU nárůst nelegální migrace přes turecko-řeckou hranici právě z uvedených zeměpisných oblastí.

Události dotýkající se migrační politiky se postaraly o to, že EU inovovala svůj operační a legislativní potenciál, zvláště pro ochranu vnějších hranic EU (novelizace nařízení o FRONTEXu, novelizace nařízení o schengenském hraničním kodexu a schengenském hodnotícím mechanismu – schengenské předpisy se stále projednávají).

Ve vízové politice pokračovala snaha EU dosáhnout vízové liberalizace s Ruskem a se zeměmi Východního partnerství Ukrajinou a Moldavskem, otevřeným k reformám v souvisejících politikách (řízení migrace, právo a pořádek, bezpečnost dokumentů). Zesílily vztah a podmíněnost mezi readmisními a vízovými facilitačními dohodami EU se třetími zeměmi (např. závěry Rad FAC a JHA). V říjnu 2011 začal fungovat Vízový informační systém (VIS) EU v regionu severní Afriky. Začalo projednávání novelizace Nařízení Rady (ES) č. 539/2001; delegace ČR byla aktivní s cílem dosáhnout změny v dosavadním mechanismu reciprocity, a to tak, aby obsahoval závazek EK na předložení návrhu na reciproční zavedení vízové povinnosti vůči třetí zemi, která předtím zavedla vízovou povinnost vůči jednomu či více členským státům EU. Z pohledu ČR přetrvával ve vízové politice v roce 2011 nepříznivý stav, resp. stagnace vývoje v záležitosti kanadských víz a od září 2011 se k němu přidal i nový požadavek Ruska na vyřizování víz u českých leteckých posádek společnosti ČSA na jejích komerčních linkách provozovaných do Ruska. Dne 4. 12. 2011 vstoupila v platnost dohoda se Slovenskem o zastupování při vydávání schengenských víz (Slovensko zastupuje ČR v Keni, ČR zastupuje Slovensko v Alžírsku, v Ghaně, na Filipínách, v Mongolsku, v Pákistánu a po otevření vízového úseku v Afghánistánu).

Společná zahraniční a bezpečnostní politika (SZBP)

Rok 2011 byl prvním rokem fungování **ESVA** (1. 1. 2011 došlo k přesunu vybraného personálu z Evropské komise a Generálního sekretariátu Rady EU). Během roku 2011 docházelo postupně k zlepšování fungování ESVA a nastavování pravidel spolupráce jako např. přijetí pravidel spolupráce unijních aktérů ve třetích zemích a v provádění politických demarší EU. Personální naplňování ESVA patřilo mezi stěžejní aspekty. ČR získala posty vedoucích tří delegací EU (Irák, Súdán, Guayana), což je mezi novými členskými zeměmi v roce 2011 nejlepší výsledek. HR/VP C. Ashtonová vydala 22. 12. 2011 první souhrnnou zprávu o ESVA, v níž popisuje příspěvky ESVA k působení EU jakožto efektivního hráče na mezinárodní scéně a odkrývá také problémy, se kterými se ESVA musí do budoucna vypořádat (jde mimo jiné o obtíže meziinstitucionální spolupráce mezi ESVA a EK). ČR se rovněž aktivně zasadila za zřízení zvláštního představitele EU (EUSR) pro jižní Kavkaz a krizi v Gruzii a přispívala svými odborníky do misí v rámci Společné bezpečnostní a obranné politiky EU (CSDP), zejména civilních (EULEX Kosovo, EUMM Georgia a EUPOL Afghánistán).

Nové institucionální uspořádání a vznik ESVA se mimo jiné promítly i do organizace a fungování neformálních **zasedání ministrů zahraničních věcí EU (Gymnich)**. První zasedání se konalo ve dnech 11. – 12. 3. 2011 v maďarském Gödöllő. Tématem jednání bylo Jižní sousedství s ohledem na události Arabského jara. Hlubší diskuze byla vedena o situaci v Libyi a dalších krocích, které by EU v regionu měla podniknout. Zároveň proběhla schůzka s ministry zahraničních věcí kandidátských zemí na vstup do EU. Druhé zasedání proběhlo ve dnech 2. – 3. 9. 2011 v polských Sopotech. Tématem jednání byl Blízkovýchodní mírový proces, Libye, Strategičtí partneři (Indie, Brazílie, JAR) a Východní partnerství se zaměřením na Ukrajinu a Bělorusko. Obě zasedání se tak dotkla prioritních oblastí zahraniční politiky ČR.

V oblasti **Evropské sousedské politiky (ENP)** došlo v květnu 2011 k vydání nového sdělení k ENP, které stanovilo hlavní priority a směry nového strategického přístupu EU k ENP. Mezi nástroji k dosažení tohoto cíle byl definován přístup “more for more“, tj. podmíněnost pomoci EU založená na dodržování šesti kritérií v oblasti

demokracie a realizace reforem. ČR v rámci procesu revize podporovala již zmíněnou vyváženost přístupu k Jižnímu sousedství a Východnímu partnerství, stejně jako zvýšení efektivity poskytované pomoci ze strany EU, prostřednictvím „more for more“. Ve dnech 29. – 30. 9. 2011 se ve Varšavě uskutečnil druhý summit Východního partnerství, kterého se zúčastnili vrcholní představitelé členských států EU a partnerských zemí s výjimkou Běloruska. Na závěr summitu byly přijaty společná deklarace a separátní deklarace k situaci v Bělorusku.

Jedním ze základních nástrojů SZBP jsou **sankce (omezující opatření)**. V roce 2011 pokračovala EU v uplatňování a rozšiřování sankcí vůči třetím zemím, ale i fyzickým a právnickým osobám, ať už v souvislosti s událostmi tzv. Arabského jara (například Tunisko, Libye, Egypt, Sýrie), potlačováním lidských práv (Bělorusko), neplněním mezinárodních závazků (Írán) nebo nerespektováním výsledků voleb (Pobřeží slonoviny). Uplatňování omezujících opatření bylo zároveň ukončeno (Pobřeží slonoviny) či omezeno (Podněstří), pokud to situace v daném teritoriu dovolila. ČR přijímání sankcí podporovala, zároveň však dbala na to, aby necílily na civilní obyvatelstvo.

V oblasti **zbraňové agendy** se ČR v rámci své působnosti na poli kontroly mezinárodního obchodu s konvenčními zbraněmi účastnila pravidelné informační výměny ve formátu pracovní skupiny Rady COARM i na bilaterální bázi. V návaznosti na události tzv. Arabského jara probíhala mezi členskými státy zintenzivněná výměna informací k problematice vývozu zbraní a vojenského materiálu do států regionu Blízkého východu. Snahou členských států EU bylo využít posílené koordinace národních exportních politik k minimalizaci rizik plynoucích z vývozu vysoce citlivého a zneužitelného materiálu do destabilizovaných oblastí. Ve vzájemné koordinaci postupovaly členské státy EU během procesu přípravy Smlouvy o obchodu se zbraněmi (*Arms Trade Treaty*), která se má stát prvním globálním instrumentem regulujícím mezinárodní obchod s vojenským materiálem a zbraněmi. V rámci tohoto přípravného procesu proběhla v roce 2011 za účasti ČR dvě jednání přípravného výboru na půdě OSN v New Yorku. ČR se v roce 2011 rovněž aktivně podílela na projektech EU zaměřených na implementaci společného právního rámce EU pro kontrolu vývozu zbraní zeměmi usilujícími o členství v EU (Chorvatsko, Černá Hora a Makedonie) i dalšími třetími státy.

Česká republika se **boje proti terorismu** v mezinárodním měřítku účastnila především podílem na aktivitách, jež vyplývají z členství v EU, v OSN či OBSE. ČR se např. v 6. (právním) výboru Valného shromáždění OSN a v tzv. Ad hoc výboru aktivně zasazovala o co nejrychlejší dokončení návrhu Všeobecné úmluvy o mezinárodním terorismu. Priority EU v oblasti boje proti terorismu v roce 2011 byli především země Afrického rohu, Střední Asie, Sahelu a jižní a jihovýchodní Asie. Ve vztahu k Sahelu a Africkému rohu byly přijaty strategické dokumenty, které v sobě kombinují jak rozvojovou, tak bezpečnostní dimenzi vztahu EU k těmto oblastem. Boj proti (financování) terorismu byl zároveň předmětem jednání v rámci politických dialogů, jež EU (pod vedením Evropské služby pro vnější činnost) vedla s Indií, s Radou zemí Zálivu (GCC), se Saúdskou Arábií, s Tureckem, s USA či s OSN. Rada ministrů pro justici a vnějška přijala v listopadu 2011 závěry k posilování pojítek mezi vnitřními a vnějšími aspekty boje proti terorismu.

U příležitosti 10. výročí útoku na WTC v New Yorku byla v září 2011 zahájena činnost neformálního Globálního protiteroristického fóra (GCTF), jehož je EU členem.

Další dimenze multilaterální politiky

Severoatlantická aliance (NATO)

Na půdě NATO ČR aktivně přispívala k diskusi o tématech, jež měla přímý vztah k připravovanému summitu v Chicagu (květen 2012); tedy o budoucnosti angažmá v Afghánistánu, protiraketové obraně NATO, hodnocení alianční politiky obrany a odstrašení a vztazích NATO a Ruska. Výše uvedeným tématům bylo věnováno též pravidelné zasedání ministrů zahraničních věcí zemí Aliance v prosinci 2011.

Aliance zpracovala pro summit v Chicagu Strategický plán pro Afghánistán, jehož předmětem je mj. proces přebírání odpovědnosti za bezpečnost Afghánců (tzv. tranzice) a budoucí působení NATO po roce 2014. ČR tento proces podpořila, přičemž s ohledem na roli Aliance poukazovala na důležitost promyšleného přechodu od vojensko-rekonstrukčních směřem k výcvikovým a podpůrným aktivitám (ČR v roce 2011 pokračovala ve vedení Provinčního rekonstrukčního týmu v provincii Lógar, armáda ČR aktivně podporovala a podílela se na výcviku ANSF, který zastřešuje výcviková mise NATO).

V oblasti politiky obrany a odstrašení spojenci v souladu se zadáními ze summitu v Lisabonu přistoupili k definování správného mixu tří základních prvků obrany a odstrašení NATO – konvenčních schopností, jaderných schopností a protiraketové obrany. Diskuse vyústila do zpracování dokumentu k hodnocení politiky obrany a odstrašení NATO (DDPR). Z pohledu ČR bylo důležité potvrzení zachování zmíněných tří prvků obrany a odstrašení NATO a posílení alianční jednoty a soudržnosti s ohledem na klíčový prvek transatlantické vazby.

Na poli protiraketové obrany veškeré úsilí směřovalo k vyhlášení prozatímní (*interim*) operační schopnosti na summitu v Chicagu. Tento krok je považován za důležitý mezník v budování aliančního systému protiraketové obrany, který postupně pokryje území všech evropských spojenců a bude součástí schopností kolektivní obrany NATO. ČR dlouhodobě patří k nejsilnějším zastáncům tohoto projektu, který považuje nejen za důležitý prvek aliančních obranných a odstrašujících schopností, ale také za vysoce politický nástroj, jenž prohlubuje soudržnost NATO tím, že úzce propojuje schopnosti z obou stran Atlantiku.

Společná bezpečnostní a obranná politika (CSDP) EU

Česká republika podporuje další rozvoj CSDP jakožto efektivního nástroje, který umožní EU hrát roli globálního hráče v oblasti zvládnání krizí a dostát svým závazkům, zejména pak v rámci transatlantické vazby. Proto byla ČR v průběhu roku 2011 aktivní v debatě o revizi procedur plánování a vedení operací EU, k němuž dalo podnět polské předsednictví v podobě tzv. Výmarské iniciativy (společný dopis ministrů zahraničních věcí a obrany Francie, Německa a Polska z prosince 2010). Ústředními body této iniciativy byly posílení schopností plánování a vedení operací EU spolu s větším propojením civilního a vojenského plánování, dále posilování vztahů NATO-EU, otázka bojových uskupení EU, rozvoj civilních a vojenských schopností CSDP, posílení zapojení partnerských zemí (s důrazem na východní partnery) a posílení spolupráce sektorů vnější a vnitřní bezpečnosti (CSDP a FSJ). V tomto kontextu ČR plně podpořila závěry zasedání Rady pro zahraniční věci EU ve formátu ministrů obrany a zahraničí z prosince 2011.

Organizace pro spolupráci a bezpečnost v Evropě (OBSE)

Česká republika v OBSE kriticky poukazuje na postupné snižování akceschopnosti této organizace, zejména v období uplynulých dvou let. Ministerské zasedání OBSE, jež proběhlo v prosinci 2011 ve Vilniusu, z pohledu ČR, EU a západních demokracií nebylo možné považovat za úspěch. Na ministerském zasedání nebyla poprvé v historii OBSE přijata žádná rozhodnutí v lidskoprávní oblasti, což je jedním z důsledků nejednoznačných výstupů summitu v Astaně v roce 2010, který selhal ve svém primárním zadání – dát OBSE substantivní vizi, kam má organizace v následujících letech směřovat.

Česká republika dlouhodobě v OBSE zastává názor, že není třeba měnit existující instituce zajišťující bezpečnost v Evropě, nýbrž plně využívat jejich kapacity. Součástí diskuse o bezpečnosti v Evropě musí zůstat téma dodržování stávajících závazků, včetně závazků vyplývajících z Helsinského závěrečného aktu a dalších relevantních dokumentů KBSE/OBSE. ČR také trvá na nutnosti řešení tzv. vleklých konfliktů v Gruzii, Moldavsku a Náhorním Karabachu. V souladu s dlouhodobou pozicí ohledně nezbytnosti dodržování lidských práv v regionu ČR v roce 2011 mj. vedla

a koordinovala skupinu 14 zemí, která iniciovala spuštění tzv. *Moskevského mechanismu* (umožňuje vyslání expertní mise do kterékoli účastnické země OBSE za účelem sběru informací nebo zprostředkování dialogu v otázkách lidské dimenze). Ten vznikl v reakci na tvrdý zákrok úřadů proti opozici v Bělorusku po tamních prezidentských volbách v prosinci 2010.

Organizace spojených národů (OSN)

Všeobecná rozprava 66. VS OSN se konala ve dnech 21. - 27. 9. 2011. Delegaci ČR vedl prezident republiky V. Klaus, kterého doprovázel místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí K. Schwarzenberg. Prezident republiky v národním projevu vyzdvihl zprostředkování řešení sporů mírovými prostředky, a to i ve vztahu k izraelsko-palestinskému konfliktu, a předpoklady pro úspěšnou transformaci zemí severní Afriky k demokratickému zřízení a podpořil rozvoj jaderné energetiky jako legitimního zdroje energie. Ministr K. Schwarzenberg se zúčastnil mj. jednání EU s USA a Ruskem, zasedání na vysoké úrovni k Libyi a k jaderné bezpečnosti či ministerských setkání ke konceptu odpovědnosti chránit a na podporu urychlení vstupu v platnost Smlouvy o všeobecném zákazu jaderných zkoušek. Jedním z hlavních momentů 66. VS OSN bylo předložení palestinské žádosti o plnohodnotné členství v OSN.

Koncem roku 2011 Valné shromáždění OSN v New Yorku volilo členy Komise pro mezinárodní právo a Shromáždění smluvních stran Římského statutu zase soudce Mezinárodního trestního soudu (ICC). ČR v této oblasti po intenzivní kampani zaznamenala dva významné úspěchy. Prof. P. Šturma byl zvolen členem Komise OSN pro mezinárodní právo na funkční období 2012–16 a soudce R. Fremr do ICC na funkční období 2012–21.

Generální tajemník OSN Ban Ki-moon navštívil ČR ve dnech 14. – 17. 4. 2011 v rámci své cesty do Evropy. Byl přijat prezidentem republiky, předsedou Senátu PČR a předsedkyní Poslanecké sněmovny. Při jednáních byla diskutována mj. aktuální politická témata (vývoj v severní Africe a na Blízkém východě) či zapojení ČR do činnosti OSN. Generální tajemník ocenil aktivity ČR v OSN, mj. výkon předsednictví Výkonné rady Rozvojového programu OSN (UNDP) a členství v Komisi pro budování míru (PBC).

Pražská agenda

První ročník konference k Pražské agendě se na Ministerstvu zahraničních věcí ČR uskutečnil dne 12. 4. 2011. Pražská agenda je proces navazující na pražský projev prezidenta USA B. Obamy v roce 2009, v němž nastínil přístup své administrativy k jadernému odzbrojení, nešíření jaderných zbraní a jaderné bezpečnosti, a na podpis nové dohody START mezi USA a Ruskem v dubnu 2010 v Praze.

Konference, kterou zahájil místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí K. Schwarzenberg, proběhla ve třech panelech, odpovídajících třem pilířům Pražské agendy: 1) zhodnocení dosavadního pokroku a další vývoj v oblasti jaderného odzbrojení a nešíření zbraní hromadného ničení; 2) dopad procesů odzbrojení a nešíření zbraní hromadného ničení na strategickou rovnováhu; 3) jaderná bezpečnost, včetně mezinárodní spolupráce v oblasti prevence jaderného terorismu.

Členství České republiky ve Výkonné radě UNESCO

Česká republika byla dne 2. 11. 2011 zvolena 153 hlasy na čtyři roky členem Výkonné rady UNESCO. V rámci druhé volební skupiny byla ČR druhá po Rusku. Dalšími členy z této skupiny se staly Černá Hora a Makedonie. První plnohodnotné zasedání Výkonné rady, kterého se ČR účastnila, proběhlo v únoru 2012.

Rada OSN pro lidská práva

V souladu s prioritami české zahraniční politiky se ČR v roce 2011 ucházela o zvolení do Rady OSN pro lidská práva (RLP) na období 2011-2014. **Dne 20.5 2011 byla přesvědčivým způsobem zvolena tajným hlasováním ve Valném shromáždění OSN** (ve volbách získala celkem 148 hlasů, Rumunsko 131 hlasů, nezvolena zůstala Gruzie s počtem 89 hlasů).

Česká republika se v první polovině roku 2011 zúčastňovala jednání RLP se statutem nehlasujícího pozorovatele. První místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí K. Schwarzenberg vystoupil v segmentu na vysoké úrovni v rámci 16. zasedání RLP.

Již jako řádný člen se ČR podílela na svolání 17. a 18. zvláštního zasedání RLP věnovaných situaci v Sýrii (srpen a prosinec 2011) a aktivně se účastnila 18. řádného

zasedání RLP (říjen 2011). Delegace ČR v rámci sdílení břemene zpracovala na 18. zasedání RLP vystoupení Evropské unie i národní vystoupení v panelu k pokojným protestům a nad rámec vystoupení EU přednesla národní vstupy do diskuse k Bělorusku, Súdánu, Jemenu, Libyi, Kambodži, Sýrii, Bělorusku a Somálsku.

V roce 2011 Česká republika zasílala předběžné písemné dotazy hodnoceným státům, a v interaktivním dialogu pak vystoupila zhruba k polovině z nich. ČR dlouhodobě zaměřuje svou pozornost na dodržování občanských a politických práv, zejména na problematiku občanské společnosti, obránců lidských práv a nevládních organizací, svobodu projevu, médií, náboženskou svobodu, ochranu proti mučení, násilí proti ženám, boj proti diskriminaci menšin a na spolupráci s mezinárodními mechanismy na ochranu lidských práv.

Se zahájením členství v RLP v polovině roku 2011 se ČR stala členem pracovní skupiny UPR, která vlastní přezkum provádí. Během 12. zasedání UPR v říjnu 2011 byla součástí tzv. Trojky k přezkumu stavu lidských práv ve Venezuele.

Dne 31. 5. 2011 se v Ženevě před Výborem OSN pro práva dítěte uskutečnilo projednávání souhrnné třetí a čtvrté periodické zprávy ČR o plnění Úmluvy o právech dítěte. Zprávy pokrývaly období od 1. ledna 2000 do 31. prosince 2006. Ve dnech 18. – 19. 8. 2011 proběhlo v Ženevě projednání pravidelné 8. a 9. zprávy ČR o opatřeních přijatých k plnění závazků dle Úmluvy o odstranění všech forem rasové diskriminace.

Delegace ČR byla na 66. zasedání VS OSN ve dnech 4.10. – 22.11. 2011 aktivní nejen v rámci EU, ale rovněž v národní kapacitě s ohledem na členství ČR v RLP. ČR vyjednávala jménem EU rezoluci k obráncům lidských práv, která patří tradičně k těm nejkomplicovanějším. V rámci „sdílení břemene“ dále ČR připravila projev EU do neformálního dialogu se zvláštní zpravodajkou pro obránce lidských práv.

V roce 2011 se Česká republika aktivně podílela na formulaci lidskoprávní politiky EU v pracovní skupině EU pro lidská práva (COHOM). Klíčovou agendou bylo zahájení prací na přípravě a schválení místních lidskoprávních strategií ve všech zemích mimo EU. Strategie představují souhrnný nástroj pro formulaci lidskoprávní politiky EU ke všem zemím mimo EU. Zároveň byla zahájena práce na komplexní revizi lidskoprávní

politiky EU, která byla ukončena v červnu 2012 schválením politické deklarace a akčního plánu a vytvořením zvláštního představitele EU pro lidská práva.

Volební pozorovatelské mise EU

Česká republika dlouhodobě spolupracuje s EU na zlepšení fungování misí s důrazem na využití jejich závěrečných doporučení. Proto byl na podzim 2011 připraven pilotní projekt v Sierra Leone ohledně vzdělávání zástupců politických stran, což bylo jedno z doporučení volební pozorovatelské mise z roku 2007. V roce 2011 se pozorovatelé nominovaní za Českou republiku a následně vybraní EU účastnili misí do Súdánu, Nigeru, Čadu, Ugandy, Nigérie, Peru, Zambie, Tuniska, Nikaraguy a Demokratické republiky Kongo.

Rada Evropy

Náměstek ministra zahraničních věcí V. Galuška vedl českou delegaci na zasedání Výboru ministrů Rady Evropy, které se konalo v Istanbulu ve dnech 10. – 11. 5. 2011.

Komisař Rady Evropy pro lidská práva dne 3. 3. 2011 oficiálně zveřejnil zprávu vypracovanou v návaznosti na jeho třídenní misi v ČR v listopadu 2010. Zpráva kriticky reaguje zejména na neuspokojivou situaci romské menšiny v ČR, v první řadě v oblasti inkluzivního vzdělávání.

V červenci 2011 Poradní výbor Rámcové úmluvy o ochraně národnostních menšin přijal své třetí stanovisko k plnění úmluvy Českou republikou, ve kterém ČR mj. vyzval ke zvýšení úsilí v boji proti rasismu, netoleranci a xenofobii a bezodkladnému odstranění segregace romských dětí ve školách.

Transformační spolupráce

Program transformační spolupráce se i v roce 2011 zaměřil především na země přednostního zájmu zahraniční politiky České republiky, kde zároveň existuje určitý předpoklad přenositelnosti české zkušenosti a tradice vzájemných kontaktů (Bělorusko, Bosna a Hercegovina, Gruzie, Irák, Kosovo, Kuba, Moldavsko, Myanmar/Barma, Srbsko a Ukrajina).

V reakci na události tzv. Arabského jara byly realizovány i projekty v zemích severní Afriky (Egypt, Tunisko.). Celkem bylo v rámci Programu transformační spolupráce financováno 57 projektů českých nevládních organizací a institucí realizovaných ve spolupráci s jejich partnery v cílových zemích, jakož i samostatných aktivit MZV ČR, uskutečněných převážně prostřednictvím zastupitelských úřadů. Kromě prioritních a severoafrických zemí se některé jednorázové aktivity týkaly i dalších zemí regionu Afriky, Asie a Blízkého východu. Řada projektů, na kterých se podílejí české subjekty, jsou vícestranné či mezinárodní. Program transformační spolupráce klade důraz na koordinaci s ostatními vládními i nevládními poskytovateli podpory a reflektuje také trendy politiky EU vůči dotčeným zemím. Celkově bylo na projekty, stipendia a aktivity transformační spolupráce v roce 2011 vynaloženo cca 53,39 mil. Kč.

Česká republika a sousedé

Mimořádnou událostí byly historicky **první česko-polské mezivládní konzultace**, které se konaly u příležitosti oficiální návštěvy předsedy vlády Polské republiky D. Tuska v České republice dne 15. 7. 2011 a kterých se zúčastnili ministři a zástupci ministerstev obrany, průmyslu, místního rozvoje, dopravy a infrastruktury, zahraničních věcí a zástupci úřadů vlád. Mezivládní konzultace byly potvrzením dlouhodobě rostoucího významu česko-polské spolupráce ve všech klíčových oblastech a zájmu pokračování strategického dialogu obou zemí. Bylo dohodnuto, že setkání v tomto formátu budou probíhat i do budoucna.

Intenzivní pracovní kontakty se Spolkovou republikou **Německo** byly završeny oficiální návštěvou bavorského ministerského předsedy H. Seehofera v ČR ve dnech 23. - 24. 11. 2011. Vedle jednání s předsedou vlády P. Nečasem a ministrem zahraničí K. Schwarzenbergem měla zásadní význam Seehoferova návštěva historických míst Lidice, Terezín a Ústí n. L.

Druhé pololetí 2011 bylo ve znamení **českého předsednictví V4**, jehož cílem bylo dosažení praktických výsledků v klíčových oblastech spolupráce, jimiž byly především víceletý finanční rámec, energetika, spolupráce se zeměmi Východního partnerství, západní Balkán a spolupráce při výstavbě ozbrojených sil.

Nejvýznamnějšími akcemi během českého předsednictví v roce 2011 byly setkání ministrů zahraničních věcí V4, Slovinska a západního Balkánu (4. 11. 2011), summit premiérů (14. 10. 2011), který mj. rozhodl o vypracování společné pozice zemí V4 k energetickému mixu, a v neposlední řadě i summit prezidentů (7. - 8. 10. 2011). Důležitým aspektem byl důraz na posílení vnitřní soudržnosti visegrádské spolupráce, když začala být naplňována jedna z priorit českého předsednictví, kterou představovalo ustavení visegrádské *think tankové* platformy a uspořádání konference o stereotypch vnímání historických událostí ve střední Evropě („Můj hrdina, tvůj nepřítel“, prosinec 2011 v Černínském paláci).

Česká republika a západní Balkán

Jak již bylo zmíněno, mezi nejvýraznější a nejúspěšnější aktivity, jejichž cílem bylo posílit aspirace zemí západního Balkánu ve vztahu k Evropské unii, se zařadilo **uspořádání konference ministrů zahraničních věcí zemí Visegrádské skupiny a západního Balkánu** (listopad 2011, Praha). V rámci předávání konkrétních zkušeností z procesu evropské integrace zemím tohoto regionu navíc ČR, jakožto předsedající země V4, iniciovala projekt založení fondu pro západní Balkán, který by fungoval podle modelu a principů Mezinárodního visegrádského fondu.

Česká republika a Východní partnerství

V rámci projektu **Východního partnerství** EU uspořádalo Ministerstvo zahraničních věcí ČR v Charkově na Ukrajině seminář na téma reformy veřejné správy na místní a regionální úrovni pro experty z Arménie, Ázerbájdžánu, Běloruska, Gruzie, Moldavska a Ukrajiny.

Česká republika a klíčoví partneři

Za další hmatatelný posun v rozvoji česko-francouzských vztahů lze označit podpis nového Akčního plánu **česko-francouzského strategického partnerství na léta 2011-2013** (únor 2011, Paříž, na úrovni premiérů). Dokument, specifikující spolupráci obou zemí v řadě oblastí, včetně zahraniční politiky, energetiky, ekologie, školství, obchodu či obrany, vznikl na základě konkrétních požadavků a představ jednotlivých rezortů.

Česká republika a **Ukrajina** překonaly složité období poznamenané vzájemným vyhošťováním diplomatů, k němuž došlo po udělení azylu B. Danylyšinovi. Za projev postupného pozitivního obratu ve vzájemných vztazích lze považovat oficiální návštěvu premiéra M. Azarova v ČR v prosinci 2011.

Dvoustranné vztahy mezi ČR a **Ruskou federací** měly v roce 2011 pozitivní dynamiku. Ve dnech 7.- 8. 12. 2011 vykonal státní návštěvu České republiky prezident Ruské federace D. Medveděv, v jejímž rámci jednal s prezidentem a předsedou vlády

České republiky. U příležitosti státní návštěvy byla zahájena unikátní výstava sbírek Kremelského muzea v Praze.

Zahraníční politika České republiky vůči mimoevropským zemím

V roce 2011 byl zaznamenán zvýšený význam mimoevropských zemí pro zahraniční politiku České republiky, způsobený především aktivní snahou o rozložení těžiště ekonomických a obchodních styků ČR do mimoevropských oblastí se solidním ekonomickým růstem. Důvodem zesílené pozornosti ČR vůči mimoevropským zemím byl rovněž dynamický vývoj v některých z nich.

Zdůraznit lze události provázející tzv. Arabské jaro a nezbytnost na složitý vývoj v oblasti Blízkého východu reagovat.

V roce 2011 pokračovalo silné angažmá ČR v Afghánistánu v rámci operace ISAF a v podobě provinčního rekonstrukčního týmu v Lógaru.

V roce 2011 jsme přivítali vznik nového afrického státu – Jihoafrické republiky.

Odrazem snahy o formulaci základních priorit české zahraniční politiky v dynamicky se rozvíjejících mimoevropských teritoriích bylo zahájení prací na regionálních strategiích, konkrétně pak na strategii pro státy Latinské Ameriky a strategii pro státy subsaharské Afriky.

Zahraníčněpolitický význam mimoevropských zemí pro českou zahraniční politiku se v roce 2011 projevoval také četností cest českých činitelů do těchto teritorií. Jednalo se o cesty na nejvyšší úrovni, cesty parlamentních delegací, politické konzultace a cesty zaměřené na podporu rozvoje obchodních vztahů. Tyto stykové akce byly výrazným impulsem pro rozvoj politického dialogu a obchodně-ekonomických vztahů s konkrétními zeměmi. Řada představitelů těchto zemí navštívila v roce 2011 ČR.

V zahraniční politice ČR se zvýšenou měrou začala uplatňovat součinnost všech nástrojů diplomacie s cílem prosazovat národní ekonomické zájmy, jak to výše popsaná Koncepce zahraniční politiky stanovila – zejména jakožto prioritní zaměření ve vztazích vůči mimoevropským zemím. V této souvislosti již lze zaznamenat výrazné zvýšení českého vývozu do některých teritorií, resp. výrazný nárůst obchodní výměny (např. Korejská republika, Austrálie, Mongolsko, Uzbekistán, Kazachstán a další).

Aktivní politický přístup ČR k jednotlivým zemím v mimoevropských oblastech (Afrika, Asie, Ameriky, Blízký východ) zahrnoval projekty rozvojové spolupráce, transformačními projekty a projekty na podporu rozvoje ekonomických, obchodních, vědeckotechnických a kulturních styků.

Vztahům s mimoevropskými zeměmi byla věnována rovněž řada pravidelných i mimořádných zasedání, schůzek a konferencí v rámci Evropské unie, OSN a v rámci regionální spolupráce, a to jak na nevyšší, tak i expertní úrovni. I na těchto fórech byly prosazovány priority české zahraniční politiky ve spolupráci se strategickými partnery.

Jak v bilaterální, tak v multilaterální rovině pokračovala snaha o rozšíření a zdokonalení smluvního rámce s důležitými regionálními mimoevropskými hráči.

V roce 2011 byla zahájena diskuse o optimalizaci diplomatické sítě v mimoevropských zemích s cílem dosažení vyšší efektivity a případně rozšíření přítomnosti v oblasti při vědomí limitovaných finančních zdrojů.

Konzulární dimenze činnosti Ministerstva zahraničních věcí České republiky v roce 2011

Rovněž v průběhu roku 2011 každý měsíc zaznamenávala konzulární služba situace, které lze označit za mimořádné. Nicméně se určitě podařilo mnoha nežádoucím situacím předejít díky informačním nástrojům pro občany. Například kapitola „Cestujeme“ na webových stránkách MZV ČR poskytla široké české veřejnosti kromě základních informací nezbytných pro cestování do zahraničí také rady, jak v zahraničí řešit nejrůznější životní situace. MZV ČR v záložce „Aktuální doporučení a varování“ upozorňovalo na závažná bezpečnostní rizika, která by mohla ohrozit zdraví či dokonce životy českých občanů směřujících do konkrétních zemí.

Nástrojem efektivní pomoci občanům ČR při mimořádných událostech v zahraničí byla rovněž webová aplikace "Dobrovolná registrace občanů České republiky při cestách do zahraničí", pro kterou se již vžil označení DROZD. Tato aplikace českým občanům také v roce 2011 umožňovala, aby na dobrovolném základě poskytovali informace o itineráři svého pobytu v zahraničí. Tím se usnadňuje předávání užitečných informací v případě krizových situací.

Další kroky byly v roce 2011 učiněny v zájmu rozšiřování podpory, kterou konzulární služba poskytuje našim občanům v zahraničí. Dne 4. 11. 2011 podepsali ministři zahraničních věcí ČR a SR Dohodu mezi Ministerstvem zahraničních věcí České republiky a Ministerstvem zahraničních věcí Slovenské republiky o spolupráci a vzájemné pomoci při poskytování služeb a při mimořádných událostech v třetích zemích. Obě smluvní strany se zavázaly poskytovat prostřednictvím svých zastupitelských úřadů v třetích zemích konzulární ochranu občanům druhého smluvního státu (tedy slovenské zastupitelské úřady občanům ČR a naopak), pokud smluvní stát nemá v třetím státě zřízen svůj zastupitelský úřad, anebo jestliže tento není z důvodu značné vzdálenosti dostupný. Obě smluvní strany si vyměnily seznamy států a zastupitelských úřadů poskytujících na požádání konzulární pomoc občanům druhého smluvního státu v nouzových situacích.

Z konzulárních statistik vyplývá, že v roce 2011 bylo na našich zastupitelských úřadech vydáno 2 706 cestovních dokladů k urychlenému návratu našich občanů. Konzulární služba dále řešila 417 případů úmrtí českých občanů v zahraničí. V celkem

1040 případech se občané ČR stali oběťmi trestné činnosti. Nově bylo vzato do vazby v zahraničí 1167 občanů a trest odnětí svobody v zahraničí nastoupilo 379 občanů.

Došlo k dalšímu rozšíření sítě českých konzulárních úřadů vedených honorárními konzulárními úředníky, které jsou odborně řízeny profesionálními zastupitelskými úřady ČR. Honorární konzuláty ČR v různých částech světa dosáhly počtu 170 efektivních úřadů. ČR se řadí mezi státy, které stále více používají k doplnění své sítě profesionálních zastupitelských úřadů instituce konzulárních úřadů, vedených honorárním konzulárním úředníkem. Honorární konzulární úředník není státním úředníkem ČR. Musí však mít potřebnou kvalifikaci a společenské postavení a musí být dobře obeznámen s podmínkami v místě svého působení. Výkon této čestné funkce je bezplatný a náklady provozu honorárního konzulárního úřadu nese jeho vedoucí.

Postavení honorárních konzulárních úřadů nabývá na významu tou měrou, jakou každoročně roste jejich zapojení do podpory dvoustranných obchodních, vědeckotechnických, hospodářských, kulturních a dalších vztahů mezi ČR a přijímajícími státy, a to zejména v zemích, kde ČR nemá přímé efektivní diplomatické zastoupení. Honorární konzuláty se významnou měrou podílejí na propagaci ČR v zahraničí. Jsou nezastupitelnou institucí při poskytování pomoci českým fyzickým i právnickým osobám při řešení jejich potíží v zahraničí, při ochraně jejich práv a zájmů.

Rozvojová spolupráce a humanitární pomoc České republiky v roce 2011

V rámci zahraniční rozvojové spolupráce ČR v roce 2011 i přes trvající ekonomickou stagnaci pokračovala v úsilí o plnění Rozvojových cílů tisíciletí ve snaze přispět svým dílem k odstraňování chudoby a k ekonomickému a sociálnímu rozvoji partnerských zemí, a tím i k posílení bezpečnosti a stability světa.

V návaznosti na Koncepti zahraniční rozvojové spolupráce ČR na období 2010 – 2017 se Ministerstvu zahraničních věcí během roku 2011 podařilo připravit a schválit programy rozvojové spolupráce **s Bosnou a Hercegovinou, Etiopií, Moldavskem a Mongolskem**. S pátou programovou zemí – **Afghánistánem** – byla příprava programu zahájena, paralelně započala také transformace Provičního rekonstrukčního týmu v Lógaru v souvislosti s předáváním odpovědnosti za bezpečnost afghánským úřadům (tzv. tranzice).

Celková oficiální rozvojová pomoc České republiky v roce 2011 dosáhla **4,426 mld. Kč** (250,46 mil. USD). Mezinárodně sledovaný ukazatel poměru zahraniční rozvojové spolupráce ke hrubému národnímu důchodu (HND) činil **0,124%**. Mezi deseti největšími příjemci rozvojové pomoci ČR byly vedle všech pěti programových zemí také další prioritní země zahraniční rozvojové spolupráce ČR **Gruzie, Palestina a Srbsko**. Z hlediska **sektorového** ČR v souladu se svými komparativními výhodami věnovala v roce 2011 velkou pozornost posilování kapacit státní správy, podpoře občanské společnosti a vzdělávání v cílových zemích. Významná část dvoustranné pomoci směřovala také do sektorů zásobování vodou, zemědělství a energetiky, kde se dařilo prezentovat české technologie.

V zájmu dalšího zkvalitnění realizace zahraniční rozvojové spolupráce ČR započalo Ministerstvo zahraničních věcí ČR ve spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR také přípravu nové **strategie poskytování vládních rozvojových stipendií na období 2013-18**. Na základě nezávislého vyhodnocení dosavadního programu, zadaného MZV, se do nové strategie podařilo prosadit možnost vysílat do rozvojových zemí české pedagogy.

Vedle bilaterální zahraniční rozvojové spolupráce věnovala ČR v roce 2011 aktivní pozornost také hlavním globálním a evropským procesům v rozvojové oblasti.

V rámci EU přispěla ČR do veřejných konzultací jak k celkovému způsobu realizace rozvojové spolupráce EU, tak k vyhodnocení a novému nastavení rozpočtové podpory. ČR se zejména zasadila o výslovné **zohlednění transformačních zkušeností v novém rozvojovém rámci EU** („Agenda pro změnu“).

V globální rozvojové agendě byla nejvýznamnější událostí roku 2011 příprava na IV. summit k efektivnosti rozvojové pomoci, který proběhl v závěru roku v jihokorejském Pusanu. Z jeho závěrečné deklarace vzešel podnět k ustavení **globálního rozvojového partnerství**, jež by mělo zahrnout všechny aktéry s cílem dosahovat kvalitnějších výsledků rozvojového úsilí. ČR tento proces plně podporovala, včetně úspěšného úsilí o zapojení nastupujících či méně tradičních dárců.

Vzhledem k naléhavým globálním tématům v rozvojové oblasti (mezi něž patří zejména dopady klimatické změny a udržitelný rozvoj, bezpečnost či perspektivy rozvojových cílů po roce 2015) i s ohledem na to, že mnohostranná rozvojová pomoc ČR ve finančním vyjádření dlouhodobě převyšuje pomoc poskytovanou dvoustranně (v roce 2011 v poměru 69% : 31%), MZV v roce 2011 zahájilo v širokém konzultačním procesu přípravu **strategie mnohostranné rozvojové spolupráce ČR na období do roku 2017**.

V humanitární oblasti se ČR v roce 2011 zapojila do globálního úsilí o **odvrácení hladomoru v Africkém rohu a v západní Africe (Sahelu)**. O návaznost humanitárních a rozvojových aktivit ČR úspěšně usilovala v Afghánistánu a Etiopii.

Ministerstvo zahraničních věcí v roce 2011 přispělo k dalšímu zlepšení **transparentnosti zahraniční rozvojové spolupráce ČR**, když plně přešlo k vykazování oficiální pomoci podle zásad Výboru pro rozvojovou spolupráci OECD. V platnost vstoupila také Strategie globálního rozvojového vzdělávání, jež přispívá ke zvyšování povědomí české veřejnosti o problémech a potřebách rozvojových zemí. Relevantní dokumenty a informace k zahraniční rozvojové spolupráci ČR jsou publikovány na www.mzv.cz/rozvoj

Ekonomická diplomacie v gesci Ministerstva zahraničních věcí České republiky

Jak již bylo zmíněno v kapitole o nové Koncepci zahraniční politiky ČR, počítá tato s modernizací podpory, kterou zahraniční služba a stát poskytují exportu a vývozním ambicím, a to zvláště středních a menších podniků. V systému svobodného tržního hospodářství nemůže státní podpora nahradit vlastní aktivity podnikatelů a jejich zájmových sdružení ani suplovat případný nedostatek konkurenceschopnosti výrobků či služeb. Nicméně úkolem státních subjektů i přesto zůstává hledat cesty, jak podnikatelům v jejich úsilí účinně napomáhat. **Především v mimoevropském prostoru jsou ekonomické a obchodní zájmy vodítkem pro přítomnost a práci české diplomacie**, která může díky znalosti místních specifik upozornit na nevyužitý exportní potenciál místních trhů. Tato východiska nové koncepce zahraniční politiky se promítla do práce útvarů ekonomické diplomacie v gesci MZV ČR v roce 2011.

Ekonomika České republiky je charakteristická svou otevřeností a závislostí na exportu a dalších vnějších ekonomických vztazích. Přibližně 80 % českého HDP vzniká v souvislosti se zahraničními finančními, obchodními a dalšími ekonomickými operacemi. Česká vláda proto stanovila prosazování ekonomických zájmů ČR v zahraničí za svou prioritu.

Zvýšená pozornost věnovaná struktuře exportu ČR a jeho podpoře se ukázala v roce 2011 aktuálnější než kdy předtím. Vývoj teritoriální struktury zahraničního obchodu ČR v roce 2011 potvrzoval dominující postavení zemí s vyspělou ekonomikou. **Pokud se týká podílu na exportu ČR, byla v roce 2011 jednoznačně jeho nejvýznamnějším příjemcem EU. V roce 2011 směřovalo do EU 83,0 % celkového českého vývozu** (při meziročním poklesu o 1,0 bod) a bylo z ní realizováno 63,8 % celkového dovozu (po meziročním nárůstu o 0,4 bodu), přičemž obrat s touto oblastí se meziročně snížil o 0,2 bodu na 73,7 % celkového zahraničního obchodu České republiky. Uvedené údaje současně dokládají, že český zahraniční obchod má velmi úzkou provázanost na země Evropské unie, což s sebou přináší řadu pozitiv, ale i možných rizik, především při hospodářském útlumu v ekonomicky rozhodujících členských státech, jako je zejména Německo, s podílem na obratu českého zahraničního obchodu dosahujícím 29,0 %. Na celkovém obratu

zahraničního obchodu ČR v roce 2011 pak zaznamenaly nejvýznamnější partnerské země, které jsou členy EU, následující účast: SRN (29,0 %), Slovensko (7,4 %), Polsko (6,4 %), Francie (4,4 %), Itálie (4,0 %), Rakousko (4,0 %), Nizozemsko (3,4 %) a Velká Británie (3,3 %).

Úspěchy českých výrobců a exportérů v Evropě jsou samozřejmě nesmírně pozitivní a potěšitelné. I v příštích letech budou evropské trhy představovat nejdůležitější odbytiště českého exportu. Nicméně **rok 2011 přinesl větší otevřenost, pokud jde o odbornou i politickou diskusi na téma teritoriální struktury exportu ČR.**

Vysoký vnitrounijní podíl exportu s sebou přináší i zřejmá rizika, a není proto obecnou tendencí efektivních ekonomik EU - např. u Německa činí podíl exportu do Evropské unie 63 %, u Švédska 58 % a u Finska je to dokonce méně než pouze 56 %. Na rizika stávající struktury exportu ČR poukázala v roce 2011 například studie firmy Price Waterhouse Coopers, kde je jako jeden ze základních důvodů omezení přílivu zahraničních investic do České republiky uvedena naše **příliš velká závislost na trzích Evropské unie.**

Ačkoliv zmíněné země EU s nižším vnitrounijním podílem exportu mají snazší propojení se světem mimo Evropskou unii, než má uvnitř Unie ležící Česká republika, faktem je, že struktura zahraničního obchodu je u těchto zemí mj. i výsledkem cílené snahy o strategickou diverzifikaci exportu za aktivní asistence státu a jeho zahraniční služby.

Ministerstvo zahraničních věcí ČR proto věnovalo v rámci své ekonomické diplomacie zvýšenou pozornost možnostem diverzifikace českého exportu. To neznamenal signál k oslabení vývozu na trhy Evropské unie, ale aktivní participaci zahraniční služby ve snaze umisťovat export do mimounijních teritorií. S tímto cílem byly v rámci Exportní strategie ve spolupráci s podnikatelskou sférou stanoveny prioritní a zájmové trhy pro české vývozce. Tyto trhy byly identifikovány na základě růstového potenciálu, absorpční schopnosti a kompatibility ve vztahu k české ekonomice. Jde zpravidla o velké ekonomiky, trhy, na kterých jsou české zboží a služby již známé, nebo trhy, kde potřebujeme budovat své pozice a za

konkurencí z jiných zemí zaostáváme. Všechny tyto země se vyznačují vysokou dynamikou růstu dovozu a generují vysoký růstový potenciál.

Vnější ekonomické vztahy a podpora českého exportu byly v roce 2011 jasnými prioritami v práci české diplomacie. Potřeba zvýšené diverzifikace vývozu ČR byla zohledněna rovněž během procesu tzv. optimalizace sítě našeho zahraničního zastoupení, která se v roce 2011 začala připravovat.

Na základě pozitivních ohlasů a dobrých zkušeností z předchozích let vyčlenilo Ministerstvo zahraničních věcí ČR na rok 2011 zvláštní finanční prostředky na model projektů **na podporu ekonomické diplomacie**. Byla vyhlášena následující prioritní teritoria: Brazílie, Čína, Egypt, Indie, Kazachstán, Mexiko, Rusko, Srbsko, Turecko, Ukrajina, USA, Vietnam, Bělorusko, oblast Balkánu, Etiopie, Izrael, JAR, Sýrie a země Zálivu. K sektorovým prioritám pro rok 2011 patřily jak moderní technologie s vysokou přidanou hodnotou - IT, biotechnologie, environmentální technologie, služby atd., tak i obory s dlouhou a silnou tradicí české přítomnosti v dané zemi (např. strojírenství, energetika, vodohospodářství, automobilový průmysl, doprava, potravinářské technologie apod.).

V zájmu koordinovaného prosazování ekonomických zájmů ČR uvnitř EU a vůči třetím zemím (mimo EU) a s cílem podpořit ekonomické zájmy českých firem uzavřely Ministerstvo zahraničních věcí ČR a Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR dne 30. 6. 2011 „Dohodu o garantované úrovni služeb v oblasti prosazování obchodních zájmů českých firem“.

S cílem zvýšení efektivnosti ekonomické diplomacie **bylo v rámci MZV ČR ve spolupráci s Diplomatickou akademií (DA) posíleno odborné ekonomické vzdělávání diplomatů**, zaměřené jak na obecnou orientaci v aktuální ekonomické situaci světa, tak i na nové trendy a metody prosazování národních ekonomických zájmů.

Mnohostranné ekonomické vztahy

Česká republika pokračovala v úsilí o maximální zapojení do činností mezinárodních organizací v zájmu obhajoby svých zájmů a k posilování renomé vyspělého evropského státu. V rámci své koordinační úlohy v zahraničněpolitických otázkách MZV ve vztazích k mezinárodním organizacím při tvorbě pozic a stanovisek úzce spolupracovalo s gestorskými resorty, odpovědnými za věcnou náplň projednávaných otázek. MZV se rovněž intenzivně věnovalo prohlubování systému podpory do aktivit v oblasti podpory českých ekonomických zájmů a vývozních aktivit českých firem v linii Strategie konkurenceschopnosti ČR. Ve spolupráci s ostatními resorty se MZV zapojilo do přípravy akcí (semináře, workshopy, atd.), jejichž účelem je intenzivnější propojení a podpora zahraničněpolitických a ekonomických cílů ČR.

Česká republika dále prohlubovala spolupráci s **Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj** (OECD) a využívala jejích výstupů, zaměřených zejména na zvládnutí důsledků hospodářské krize a na ekonomické reformy. Mezi klíčové priority patřily spolupráce při stabilizaci veřejných financí a jejich dlouhodobé udržitelnosti, podpora inovační aktivity, rozvoj vzdělanosti a ekonomická adaptace na klimatické změny. ČR též podporovala užší spolupráci OECD s nejvýznamnějšími nečlenskými ekonomikami. V červnu 2011 proběhla v Černínském paláci ministerská konference k „OECD Eurasia Competitiveness Programme“ se zaměřením na posilování podmínek pro rozvoj činnosti malých a středních podniků v regionu.

Česká republika aktivně působila v Mezinárodním měnovém fondu (MMF), který považuje za důležitý nástroj k zajištění globální finanční stability, dále v Evropské bance pro obnovu a rozvoj (EBRD) a v organizacích Skupiny Světové banky (SB). ČR se zapojila do reformních kroků těchto institucí tak, aby MMF i SB lépe odrážely vzrůstající ekonomickou sílu některých rozvojových států.

V rámci úsilí o další liberalizaci světového obchodu a o zachování a prohlubování mezinárodního systému obchodu založeného na předvídatelnosti, transparentnosti a pevných pravidlech spolupracovala ČR se Světovou obchodní organizací (WTO). Svoje zájmy v ní prosazovala ČR zejména v rámci společné obchodní politiky Evropské unie.

V rámci ekonomicko-environmentální dimenze Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) uspořádala ČR v září 2011 v Praze na MZV 19. Ekonomicko-environmentální fórum OBSE k tématu „Podpora společné akce a spolupráce zemí OBSE v oblasti rozvoje udržitelné energie a dopravy“. Fóra se zúčastnilo přes 250 zástupců zemí OBSE, odborných institucí a nevládních organizací.

V oblasti klimatických změn se ČR aktivně zapojila do jednání 17. zasedání konference smluvních stran Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu (UNFCCC) a 7. zasedání smluvních stran Kjótského protokolu, které proběhlo v závěru roku v jihoafrickém Durbanu. Zástupci téměř 200 států jednali o pokračování Kjótského protokolu - nové celosvětově právně závazné dohodě o snižování emisí skleníkových plynů. Na pořadu byla také finanční pomoc rozvojovým státům, které jsou nejvíce ohroženy dopady klimatických změn. ČR v součinnosti s ostatními členy EU intenzivně prosazuje brzké přijetí nového, uceleného a právně závazného smluvního nástroje ochrany klimatu, který po roce 2012 nahradí Kjótský protokol k Rámcové úmluvě OSN o změně klimatu.

V roce 2011 zahájila ČR první kroky v souvislosti s přípravou svojí účasti na světové výstavě EXPO 2015, která se uskuteční v Miláně. Tématem výstavy bude „Feeding the planet, energy for life“.

Vzhledem ke globální ekonomické krizi ČR rovněž kladla důraz na racionalizaci vynakládání finančních prostředků v mezinárodních organizacích a snažila se přispět k nezvyšování mandatorních příspěvků do těchto organizací. MZV k tomu ve spolupráci s odbornými resorty na příslušných zasedáních bránilo navyšování rozpočtů mezinárodních organizací a kladlo důraz na přijetí úsporných opatření.

Česká zahraniční politika ztratila v roce 2011 velké osobnosti

Formát podobné zprávy či přehledu obvykle upřednostňuje spíše suchá fakta. Tentokrát jsme však došli k závěru, že nelze opomenout významnou a současně smutnou skutečnost, že v roce 2011 česká zahraniční politika ztratila tři velké osobnosti, které ji pomáhaly formovat a zanechaly důležitý otisk v jejím současném charakteru.

Odešel bývalý prezident **Václav Havel**. Byla to ztráta pro celou Českou republiku a v mnoha oblastech její existence, sebereflexe a projekce směrem do zahraničí.

Je těžké stručně vyjádřit, kdo vlastně odešel, koho jsme ztratili. Byl spisovatelem, předním disidentem, prezidentem Československa, prezidentem České republiky a především velkým Evropanem, přesvědčeným demokratem, který naši zemi nespatořoval pouze jako most mezi Západem a Východem, ale jako součást Evropy a západní kultury se všemi přednostmi i závazky. Zároveň se cítil být občanem celého světa a citlivě vnímal svou zodpovědnost za jeho vývoj. Byl státníkem s vizí, která přesahovala horizonty volebních kampaní i národní hranice naší země.

Další ztrátou pro českou zahraniční politiku bylo v roce 2011 úmrtí **Jiřího Dienstbiera**. Také jeho život byl naplněn mnohými zvraty a není lehké na něj vzpomínat jen z jednoho úhlu pohledu. Byl mluvčím Charty 77, za činnost ve Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných byl v roce 1979 odsouzen na tři roky do vězení. V závěru roku 1989 se stal ministrem zahraničních věcí a místopředsdou vlády. Asi největšímu počtu občanů u nás i v zahraničí utkvěl v paměti Jiří Dienstbier s nůžkami v rukou, jak před dvaadvaceti lety jako ministr zahraničních věcí s představiteli Spolkové republiky Německo symbolicky přestříhl drátěné zátarasy „železné opony“. Spolu s německým kolegou Hansem-Dietrichem Genscherem 23. 12. 1989 symbolicky odstranil ostnatý drát na československo-německé hranici. Podobně likvidoval ostnatý plot i na hranicích s Rakouskem. V určitém smyslu bude tento obraz navždy symbolizovat naše osvobození zpoza „železné opony“ a návrat do prostoru západní Evropy, kam jsme vždy intelektuálně patřili.

Ve stejném roce 2011 nás opustil respektovaný kolega a originální spisovatel **Jiří Gruša**. Také on byl mnohovrstevnou a složitou osobností. Naší diplomacii

prokázal důležité služby jako velvyslanec v Německu (1991-1997) a Rakousku (1998-2004). Dobré jméno České republiky představoval i jako předseda Mezinárodního PEN klubu (2003-2009) a ředitel Diplomatické akademie ve Vídni (2005-2009), jedné z nejstarších a nejvýznamnějších škol tohoto typu ve světě. V měnící se diplomacii měla mimořádný význam jeho osobnost vnášející do jinak spoutané úřední rutiny duši a nádhernou schopnost opravdu sdělovat.

Jiří Gruša stál u základů nové kapitoly česko-německých vztahů, nesmírně se zasloužil o pozitivní program v této relaci a především o Česko-německou deklaraci. Jeho jméno bylo v Německu i Rakousku tou nejlepší českou značkou, synonymem pro vtip, kreativitu, šarm, ale též důslednost a pochopení více než jen střeoevropského kontextu.

Tyto tři velké osobnosti se vyznačovaly vzácnou vlastností nepodléhat konjunkturálnímu chování, věřit ve vyšší principy lidského chování a snažit se je uplatnit, i když se někdy zdá, že takový úkol přesahuje síly jedince. Díky této zásadovosti a vytrvalosti se pozitivně podílely na formování české zahraniční politiky a zůstávají nadále inspirací pro naše občany a zejména pro práci české diplomacie.

Přehled o diplomatických stycích České republiky

k 31. 12. 2011

Země	Navázání diplomatických styků s bývalým Československem	Navázání diplomatických styků s Českou republikou	Příslušný zastupitelský úřad České republiky	Příslušný zastupitelský úřad daného státu pro Českou republiku
Afghánistán	1937	1993	Kábul	Praha
Albánie	1927	1993	Tirana	Praha
Alžírsko	1962	1993	Alžír	Praha
Andorra	nebyly dipl. styky	1996	Madrid	Vídeň
Angola	1975	1993	Pretoria	Berlín (HK Brno)
Antigua a Barbuda	nebyly dipl. styky	1997	New York (HK St.John´s)	Londýn
Argentina	1924	1993	Buenos Aires (HK Mendoza, HK Presidencia Roque Sáenz Peña, provincia Chaco)	Praha
Arménie	1992	1993	Tbilisi	Praha
Austrálie	1972	1993	Canberra (Konzulát Sydney, HK Adelaide, HK Hobart, HGK Melbourne, HK Perth HK Brisbane)	Varšava (HK Praha)
Ázerbájdžán	1992	1993	Baku	Praha
Bahamy	nebyly dipl. styky	2005	Havana	není určen
Bahrajn	1990	1993	Rijád (HK Manama)	Berlín
Bangladéš	1972	1993	Dillí (HK Dháka)	Berlín
Barbados	1977	1996	New York	Londýn
Belgie	1919	1993	Brusel (HK Antverpy, HK Lutych, HK Saint-Servais- Namur)	Praha
Belize	nebyly dipl. styky	1996	Mexico (HK Orange Walk Town)	není určen (HK Praha)
Bělorusko	1992	1993	Minsk (HK Brest)	Praha (HK Brno)
Benin	1963	1993	Abuja (HK Cotonou)	Berlín (HK Praha)
Bolívie	1935	1993	Lima (HK La Paz)	Vídeň
Bosna a Hercegovina	1992	1993	Sarajevo	Praha

Země	Navázání diplomatických styků s bývalým Československem	Navázání diplomatických styků s Českou republikou	Příslušný zastupitelský úřad České republiky	Příslušný zastupitelský úřad daného státu pro Českou republiku
Botswana	1968	1997	Pretoria (HK Gaborone)	Londýn HK Praha
Brazílie	1920	1993	Brasília (GK Sao Paulo, HK Fortaleza-CE, HK Joinville, HK Recife-PE, HK Rio de Janeiro, HK Salvador-BA, HK Victoria/Vila Velha)	Praha
Brunej	1992	1995	Jakarta	není určen
Bulharsko	1920	1993	Sofie (HK Varna)	Praha
Burkina Faso	1968	1993	Akkra	Vídeň
Burundi	1963	1993	Addis Abeba	Moskva
Cookovy ostrovy	nebyly dipl. styky	2008	Canberra	není určen
Čad	1967	1994	Abuja	Moskva
Černá Hora		2006	Bělehrad (KJ Podgorica)	Vídeň
Čína (ČLR)	1930 (1949)	1993	Peking (GK Hongkong, GK Šanghaj)	Praha
Dánsko	1920	1993	Kodaň (HK Aarhus)	Praha
Dominika	nebyly dipl. styky	1996	New York	není určen
Dominikánská republika	1942	1993	New York (HK Santo Domingo)	Brusel (GK Praha)
Džibutsko	1977	1997	Addis Abeba (HGK Djibouti)	není určen
Egypt	1922	1993	Káhira (HK Alexandria)	Praha
Ekvádor	1935	1993	Lima (HGK Guayaquil, HK Quito)	Varšava
Eritrea		1993	Káhira	Berlín
Estonsko	1922	1993	Tallinn	Praha (HK Brno)
Etiopie	1944	1993	Addis Abeba	Berlín
Fidži	1970	1996	Canberra	není určen
Filipíny	1973	1993	Manila (HK Cebu City, HK Davao City)	Praha
Finsko	1921	1993	Helsinky (HK Tampere)	Praha

Země	Navázání diplomatických styků s bývalým Československem	Navázání diplomatických styků s Českou republikou	Příslušný zastupitelský úřad České republiky	Příslušný zastupitelský úřad daného státu pro Českou republiku
Francie	1918	1993	Paříž (HK Lille, HK Marseille, HK Nantes, HK Strasbourg)	Praha
Gabon	1976	1993	Abuja	Libreville
Gambie	1972	1993	Akkra (HK Banjul)	Brusel
Ghana	1959	1993	Akkra	Praha
Grenada	1979	1993	New York	není určen
Gruzie	1992	1993	Tbilisi	Praha
Guatemala	1927	1993	Mexiko (HK Ciudad de Guatemala)	Vídeň (HK Praha)
Guinea	1959	1993	Akkra (HK Conakry)	Berlín
Guinea Bissau	1973	1993	Akkra	Brusel
Guyana	1976	1993	Brasília (HK Georgetown)	Londýn
Haiti	1943	2005	Mexico (HK Port-au-Prince)	není určen
Honduras	1930	1993	Mexico (HK Tegucigalpa)	Berlín (KÚ Praha)
Chile	1924	1993	Santiago	Praha
Chorvatsko	1992	1993	Záhřeb	Praha
Indie	1947	1993	Dillí (HK Kalkata)	Praha
Indonésie	1955	1993	Jakarta (HK Makassar, HK Sanur-Bali, HK Surabaya)	Praha
Irák	1933	1993	Bagdád	Praha
Írán	1925	1993	Teherán	Praha
Irsko	1947	1993	Dublin	Praha
Island	1921	1993	Oslo (HK Reykjavík)	Vídeň (HGK Praha)
Itálie	1918	1993	Řím (HK Ancona, HK Cagliari, HK Firenze, HK Genova, HK Milano, HK Napoli, HK Palermo, HK Udine, HK Venezia)	Praha (HK Brno)
Izrael	1948	1993	Tel Aviv (HK Haifa, HK Jerusalem, HGK Tel Aviv)	Praha

Země	Navázání diplomatických styků s bývalým Československem	Navázání diplomatických styků s Českou republikou	Příslušný zastupitelský úřad České republiky	Příslušný zastupitelský úřad daného státu pro Českou republiku
Jamajka	1975	1993	Mexico (HK Kingston)	Berlín (HK Praha)
Japonsko	1920	1993	Tokio (HK Kóbe)	Praha
Jemen	JeAR 1956 JLDR 1968	1993	Abú Dhabí	Praha
Jihoafrická republika (JAR)	1991	1993	Pretoria (Visegrádský dům Kapské město)	Praha
Jordánsko	1964	1993	Ammán	Vídeň
Kambodža	1956	1993	Bangkok	Berlín
Kamerun	1990	1993	Abuja (HK Douala)	Moskva
Kanada	1920	1993	Ottawa (GK Toronto, HGK Calgary)	Praha
Kapverdy	1975	1993	Lisabon (HK Praia)	Berlín (HK Praha)
Katar	1990	1993	Kuvajt	Budapešť
Kazachstán	1992	1993	Astana (HK Almaty)	Praha (HK Jaroměř)
Keňa	1964	1993	Addis Abeba	Haag
Kiribati	nebyly dipl. styky	2007	Kuala Lumpur	není určen
Kolumbie	1934	1993	Lima (HK Barranquilla, HK Cartagena de Indias, HK Medellin, HK Bucaramanga, HK Cali)	Vídeň
Komory	1977	1995	Addis Abeba	Moroni
Kongo (Konžská demokratická republika)	1960	1993	Abuja (HK Kinshasa/Gombe)	Praha
Konžská republika	1964	1993	Abuja (HK Brazzaville)	Berlín (HK Praha)
Korejská lidově-demokratická republika (KDR)	1948	1993	Pchjongjang	Praha
Korejská republika	1990	1993	Soul	Praha
Kosovo		2008	Priština	Praha
Kostarika	1935	1993	Mexico	Berlín
Kuba	1920	1993	Havana	Praha
Kuvajt	1963	1993	Kuvajt	Praha
Kypr	1960	1993	Nikósie (HK Limassol)	Praha

Země	Navázání diplomatických styků s bývalým Československem	Navázání diplomatických styků s Českou republikou	Příslušný zastupitelský úřad České republiky	Příslušný zastupitelský úřad daného státu pro Českou republiku
Kyrgyzstán	1992	1993	Astana (HK Biškeek)	Vídeň
Laos	1962	1993	Bangkok	Varšava
Lesotho	1982	1993	Pretoria	Řím
Libanon	1946	1993	Bejrút	Praha
Libérie	1972	1993	Akkra	není určen
Libye	1960	1993	Tripolis	Praha
Lichtenštejnsko	1938	2009	Bern	Vídeň
Litva	1922	1993	Vilnius	Praha (HK Brno)
Lotyšsko	1922	1993	Riga	Praha
Lucembursko	1922	1993	Lucemburk	Praha
Madagaskar	1976	1993	Addis Abeba	Moskva
Maďarsko	1922	1993	Budapešť	Praha
Makedonie		1994	Skopje	Praha
Malajsie	1971	1993	Kuala Lumpur	Praha
Malawi	1991	1993	Harare	Berlín
Maledivy	1975	1993	Dillí	není určen
Mali	1960	1993	Alžír (HK Bamako)	Berlín (HK Praha)
Malta	1968	1993	Řím (HK Naxxar)	La Valletta (HK Praha)
Maroko	1959	1993	Rabat (HK Casablanca, HK Fes)	Praha
Marshallovy ostrovy	nebyly dipl. styky	2009	Manila	není určen
Mauricius	1976	1993	Pretoria (HK Port Louis)	Berlín (HK Praha)
Mauritánie	1965	1993	Rabat (HK Nouakchott)	Berlín
Mexiko	1922	1993	Mexico City (HK Guadalajara Jalisco, HK Monterrey, Nuevo León, HK Tijuana)	Praha
Mikronésie	nebyly dipl. styky	2004	Manila	není určen
Moldavsko	1992	1993	Kišiněv	Praha
Monako	nebyly dipl. styky	2008	Paříž (HGK Monte-Carlo)	není určen
Mongolsko	1950	1993	Ulánbátár	Praha
Mosambik	1975	1993	Harare (HK Maputo)	Berlín
Myanmar/Barma	1955	1993	Bangkok	Berlín
Namibie	1990	1993	Pretoria	Vídeň
Nauru	nebyly dipl. styky	2007	Manila	není určen

Země	Navázání diplomatických styků s bývalým Československem	Navázání diplomatických styků s Českou republikou	Příslušný zastupitelský úřad České republiky	Příslušný zastupitelský úřad daného státu pro Českou republiku
Německo	1920 NDR 1949 SRN 1973	1993	Berlín (GK Drážďany, GK Mnichov, Konzulát Düsseldorf, HK Dortmund, HK Frankfurt a.M., HK Hamburg, HK Norimberk, HK Rostock, HK Stuttgart)	Praha
Nepál	1959	1994	Dillí (HK Káthmándú)	Berlín (HK Praha)
Niger	1975	1995	Abuja (HK Niamey)	Berlín
Nigérie	1961	1993	Abuja	Varšava
Nikaragua	1930	1993	Mexico (HK Managua)	Berlín (HK Praha)
Nizozemsko	1919	1993	Haag	Praha
Norsko	1921	1993	Oslo (HK Bergen, HK Sjøvegan, HK Trondheim)	Praha
Nový Zéland	1958	1993	Canberra (HK Auckland)	Berlín (HK Praha)
Omán	1990	1993	Rijád	Vídeň
Pákistán	1950	1993	Islámábád (HK Karáčí, HK Láhaur)	Praha
Palau		2003	Manila	není určen
Palestina	1983	1993	Ramalláh (styčný úřad s působností na Palestinských územích)	Praha
Panama	1929	1993	Mexico (HK Ciudad de Panamá)	Berlín (HK Praha)
Papua Nová Guinea	1988	1995	Kuala Lumpur (HK Port Moresby)	není určen
Paraguay	1936	1993	Buenos Aires (HK Asunción)	Vídeň (HK Praha)
Peru	1922	1993	Lima (HK Callao)	Praha
Pobřeží slonoviny	1984	1993	Akkra	Berlín

Země	Navázání diplomatických styků s bývalým Československem	Navázání diplomatických styků s Českou republikou	Příslušný zastupitelský úřad České republiky	Příslušný zastupitelský úřad daného státu pro Českou republiku
Polsko	1919	1993	Varšava (HK Bydgoszcz, HK Częstochowa, HK Poznaň, HK Wrocław) HK Lodž	Praha (GK Ostrava, HK Brno)
Portugalsko	1920	1993	Lisabon (HK Faro, HK Funchal, HK Porto)	Praha
Rakousko	1920	1993	Vídeň (HK Graz, HK Klagenfurt, HK Linz, HK Salzburg, HK Wattens)	Praha (HK Brno, HK České Budějovice)
Rovníková Guinea	1970	1993	Abuja	Berlín
Rumunsko	1919	1993	Bukurešť (HK Timisoara)	Praha
Rusko	1934 (SSSR)	1993	Moskva (GK Jekatěrinburg, GK Sankt Peterburg, HK Chanty- Mansijsk, HK Nižnij Novgorod)	Praha (GK Brno, GK Karlovy Vary, HK Ostrava)
Rwanda	1965	1998	Addis Abeba	Berlín
Řecko	1920	1993	Athény (HK Heraklion, HK Pireus, HK Rhodos, HK Tessaloniki – dočasně pozastavena činnost)	Praha
Salvador	1930	1994	Mexico (HK San Salvador)	Berlín
Samoa	nebyly dipl. styky	1995	Canberra	není určen
San Marino	1991	1993	Vatikán	San Marino (HGK Praha)
Saúdská Arábie	nebyly dipl. styky	1995	Rijád (HK Džidda)	Praha
Senegal	1967	1993	Rabat	Berlín
Seychely	1976	1993	Addis Abeba (HK Victoria)	Victoria (HK Praha)
Sierra Leone	1962	1993	Akkra	Moskva
Singapur	1973	1993	Jakarta (HK Singapore)	Singapur (HGK Praha)
Slovensko		1993	Bratislava	Praha
Slovinsko	1992	1993	Lublaň	Praha

Země	Navázání diplomatických styků s bývalým Československem	Navázání diplomatických styků s Českou republikou	Příslušný zastupitelský úřad České republiky	Příslušný zastupitelský úřad daného státu pro Českou republiku
Somálsko	1960	2002	Addis Abeba	Moskva
Spojené arabské emiráty	1988	1993	Abu Dhabi	Vídeň
Srbsko		2003	Bělehrad	Praha
Srí Lanka	1957	1993	Dillí (HK Colombo)	Vídeň (HK Praha)
Středoafriická republika	1970	2008	Abuja	Paříž
Súdán	1956	1993	Káhira (HK Chartúm)	Vídeň (HK Praha)
Surinam	1976	1993	Brasília (HK Paramaribo)	není určen
Suverénní řád maltézkých rytířů	1939	1993	Vatikán	Praha
Svatá Lucie	nebyly dipl. styky	1996	Mexico	není určen
Svatý Kryštof a Nevis	nebyly dipl. styky	1993	New York	není určen
Svatý Tomáš a Princův ostrov	1975	1993	Pretoria	není určen
Svatý Vincenc a Grenadiny	nebyly dipl. styky	1995	New York (HK Kingstown)	není určen
Svazijsko	1991	1993	Pretoria	Brusel
Sýrie	1946	1993	Damašek (HK Aleppo, HK Lattakia)	Praha
Šalomounovy ostrovy	nebyly dipl.styky	1996	Canberra	Brusel
Španělsko	1919	1993	Madrid (HK Barcelona, HK Benidorm, HK Jérez de la Frontera, HK La Orotava /Santa Cruz deTenerife, HK Oviedo, HK Palma de Mallorca)	Praha
Švédsko	1920	1993	Stockholm (HK Malmö)	Praha
Švýcarsko	1919	1993	Bern (HK Basilej, HK Locarno HK Lugano)	Praha
Tádžikistán	1992	1993	Taškent	Berlín
Tanzanie	1961	1993	Addis Abeba	Berlín

Země	Navázání diplomatických styků s bývalým Československem	Navázání diplomatických styků s Českou republikou	Příslušný zastupitelský úřad České republiky	Příslušný zastupitelský úřad daného státu pro Českou republiku
Thajsko	1974	1993	Bangkok (HK Chiang Mai, HK Phuket)	Praha
Togo	1960	1993	Akkra (HK Lomé)	Paříž
Tonga	nebyly dipl. styky	2007	Canberra	není určen
Trinidad a Tobago	1979	1997	SM New York, Mexico (HK Port of Spain)	není určen
Tunisko	1959	1993	Tunis	Praha
Turecko	1924	1993	Ankara (GK Istanbul, HK Antalya, HK Izmir)	Praha
Turkmenistán	1992	1993	Taškent	Vídeň
Tuvalu	nebyly dipl. styky	2005	Kuala Lumpur	není určen
Uganda	1962	1993	Addis Abeba	Berlín
Ukrajina	1922	1993	Kyjev (GK Doněck, GK Lvov, HK Charkov)	Praha Konzulát Brno
Uruguay	1921	1993	Buenos Aires (HK Montevideo)	Praha

Země	Navázání diplomatických styků s bývalým Československem	Navázání diplomatických styků s Českou republikou	Příslušný zastupitelský úřad České republiky	Příslušný zastupitelský úřad daného státu pro Českou republiku
USA	1918	1993	Washington (GK Chicago, GK Los Angeles, GK New York, HGK Anchorage, HGK Atlanta, HK Boston/Wellesley, HK Buffalo/Clarence, HGK Fort Lauderdale, HGK Houston/West, HK Kansas City, HK Minneapolis/St. Paul, HGK New Orleans/Kenner, HK Orlando, HGK Philadelphia/Spring House, HK Pittsburgh, HK Portland/Lake Oswego, HK Salt Lake City, HGK San Francisco, HGK San Juan HK Livingston, HGK West	Praha
Uzbekistán	1992	1993	Taškent	Berlín
Vanuatu	nebyly dipl. styky	2002	Canberra	není určen
Vatikán	1920	1993	Vatikán	Praha
Velká Británie	1918	1993	Londýn (HK Belfast Newtownards, HGK Edinburgh)	Praha
Venezuela	1929	1993	Brasília	Praha
Vietnam	1950	1993	Hanoj (HK Ho Chi Minh City)	Praha
Východní Timor		2002	Jakarta	není určen
Zambie	1965	1993	Harare	Berlín
Zimbabwe	1981	1993	Harare	Vídeň

Poznámky:

- 1) Stav k 31.12. 2011
- 2) Tabulka neobsahuje informace o obdobích, kdy byly diplomatické styky přerušeny.
- 3) Jako příslušné úřady jsou uvedeny nejvyšší rezidentní úřady. V závorkách jsou uvedeny příslušné generální konzuláty (GK), generální konzuláty vedené honorárními úředníky (HGK) a konzuláty vedené honorárními úředníky (HK), případně konzuláty.
- 4) Uvedená data diplomatických styků odrážejí současný stav.
- 5) Tabulka nereflektuje rozdíly mezi navázáním diplomatických styků na úrovni vyslanectví a velvyslanectví.

**Vedoucí zastupitelských úřadů České republiky
k 31. 12. 2011**

Země	Vedoucí zastupitelského úřadu	Datum udělení agrément	Předání pověřovacích listin
Afghánská islámská republika Kábul	PELZ Petr velvyslanec	27.3.2010	3.7.2010
Albánská republika Tirana	VÁLKY Vladimír pověřený řízením		
Alžírská demokratická a lidová republika Alžír <i>Působnost:</i> Alžírsko Mali	KLUCKÝ Pavel velvyslanec	28.8.2009 13.10.2009	13.12.2009 30.7.2010
Argentinská republika Buenos Aires <i>Působnost:</i> Argentina Paraguay Uruguay	ZAJAC Štěpán velvyslanec	10.9.2007 1.10.2007 4.8.2008	18.4.2008 25.3.2008 19.11.2008
Australské společenství Canberra <i>Působnost:</i> Austrálie Nový Zéland Cookovy ostrovy Republika Fidži Samoa Šalomounovy ostrovy Vanuatu Království Tonga	K MONÍČEK Hynek velvyslanec	23.2.2011 23.2.2011 23.3.2011 6.7.2011 18.5.2011 17.6.2011 28.3.2011 12.5.2011	17.5.2011 17.5.2011 8.2.2012 28.3.2012 2.2.2012 28.6.2012 26.11.2012
Ázerbájdžánská republika Baku	MATULA Radek velvyslanec	6.6.2008	4.7.2008
Belgické království Brusel	ŠRÁMEK Ivo velvyslanec	28.1.2011	12.10.2011
Běloruská republika Minsk	KARAS Jiří velvyslanec	27.7.2009	15.9.2009
Bosna a Hercegovina Sarajevo	SZUNYOG Tomáš velvyslanec	27.7.2009	7.10.2009

Země	Vedoucí zastupitelského úřadu	Datum udělení agrément	Předání pověřovacích listin
Brazilská federativní republika Brasília <i>Působnost:</i> Brazilská federativní republika Guyana Venezuela Surinam	JANČÁREK Ivan velvyslanec	6.3.2008 5.5.2011 18.4.2011 11.5.2011	6.11.2008 12.11.2012 17.11.2011
Bulharská republika Sofie	VACEK Pavel velvyslanec	24.1.2011	
Čínská lidová republika Peking	SEČKA Libor velvyslanec	4.8.2009	11.1.2010
Dánské království Kodaň	LYČKA Zdeněk velvyslanec	15.4.2008	7.7.2008
Egyptská arabská republika Káhira <i>Působnost:</i> Egypt Súdán Eritrea	KAFKA Pavel velvyslanec	11.1.2011 16.3.2011 30.3.2011	4.4.2011 16.2.2012 16.2.2012
Estonská republika Tallinn	LANGER Alexandr velvyslanec	6.5.2008	28.8.2008

Země	Vedoucí zastupitelského úřadu	Datum udělení agrément	Předání pověřovacích listin
Etiopská federativní demokratická republika Addis Abeba <i>Působnost:</i> Etiope Džibutsko Madagaskar Komise Africké unie Somálsko Jižní Súdán Burundi Rwanda Keňa Tanzánie Uganda Sejšelly Komory Hospodářská komise OSN pro Afriku	LIBŘICKÝ Marek velvyslanec	30.7.2009 15.10.2010 14.7.2011 6.5.2011 14.10.2011 12.12.2011	22.12.2009 28.2.2011 5.1.2010 6.12.2011 19.10.2011 8.11.2012 20.3.2012 11.5.2010
Filipínská republika Manila <i>Působnost:</i> Filipíny Palau Mikronésie Marshallovy ostrovy Nauru	RYCHTAR Josef velvyslanec	28.8.2009 31.8.2009 22.9.2009 27.1.2010 12.2.2010	13.11.2009 23.3.2010 20.1.2012 19.7.2010 29.3.2010
Finská republika Helsinky	TOMČO Martin velvyslanec	15.10.2010	17.2.2011
Francouzská republika Paříž <i>Působnost:</i> Francouzská republika Monako	CHATARDOVÁ Marie velvyslankyně	5.5.2010 16.7.2010	3.12.2010 18.1.2011

Země	Vedoucí zastupitelského úřadu	Datum udělení agrément	Předání pověřovacích listin
Ghanská republika Akkra <i>Působnost:</i> Ghana Togo Sierra Leone Libérie Pobřeží slonoviny Burkina Faso Gambie Guinea Guinea-Bissau	MACHÁLEK Miloslav velvyslanec	26.11.2009 23.2.2010 16.6.2011 30.4.2010 6.1.2010 31.3.2010 15.1.2010 24.1.2011	11.2.2010 23.11.2011 22.6.2012 3.3.2011 4.6.2010 30.11.2010 27.2.2012
Gruzie Tbilisi <i>Působnost:</i> Gruzie Arménie	JESTŘÁB Ivan velvyslanec	21.12.2007 29.2.2008	24.4.2008 19.6.2008
Chilská republika Santiago de Chile	KUBÁNEK Zdeněk velvyslanec	5.11.2007	26.3.2008
Chorvatská republika Záhřeb	KŮHNL Karel velvyslanec	23.7.2007	16.10.2007
Indická republika Dillí <i>Působnost:</i> Indie Bangladěš Srí Lanka Nepál Maledivy	STAŠEK Miloslav velvyslanec	6.1.2010 9.9.2010 5.3.2010 3.2.2010	5.8.2010 19.9.2011 14.2.2011 15.3.2011 2.3.2011
Indonéská republika Jakarta <i>Působnost:</i> Indonésie Brunej Východní Timor Singapur ASEAN	SMETÁNKA Tomáš velvyslanec	8.6.2011 10.8.2011 2.8.2011 29.9.2011	28.10.2011 4.10.2012 14.12.2011 29.12.2011

Země	Vedoucí zastupitelského úřadu	Datum udělení agrément	Předání pověřovacích listin
Irácká republika Bagdád	VRABEC Josef velvyslanec	25.5.2011	27.10.2011
Íránská islámská republika Teherán	HAVLAS Josef chargé d'affaires		
Irsko Dublin	KAFKA Tomáš velvyslanec	28.4.2008	2.9.2008
Italská republika Řím <i>Působnost:</i> Itálie Malta	BURIÁNEK Petr velvyslanec	25.5.2011 12.5.2011	12.9.2011 10.11.2011
Stát Izrael Tel Aviv	POJAR Tomáš velvyslanec	8.12.2009	27.5.2010
Japonsko Tokio	FIALKOVÁ Kateřina velvyslankyně	22.7.2010	13.12.2010
Jihoafrická republika Pretoria <i>Působnost:</i> Jihoafrická republika Botswana Namibie Mauricius Lesotho Svazijsko Angola Sv. Tomáš a Princův ostrov	FAJKUSOVÁ Blanka velvyslankyně	9.6.2011 10.11.2011 červen 2011 13.9.2011	1.2.2012 20.2.2012
Jordánské hášimovské království Ammán	HOLOUBKOVÁ Ivana velvyslankyně	10.9.2006	5.6.2007
Kanada Ottawa	ŽEBRAKOVSKÝ Karel velvyslanec	11.9.2008	21.10.2008
Republika Kazachstán Astana <i>Působnost:</i> Kazachstán Kyrgyzstán	KOPECKÝ Bedřich velvyslanec	13.2.2008 11.4.2008	5.5.2008 26.8.2008
Korejská lidově demokratická republika Pchjongjang	ŠTRAUCH Dušan velvyslanec	9.8.2010	

Země	Vedoucí zastupitelského úřadu	Datum udělení agrément	Předání pověřovacích listin
Korejská republika Soul	OLŠA Jaroslav, jr. velvyslanec	19.3.2008	4.9.2008
Republika Kosovo Priština	DOLEŽEL Jiří chargé d'affaires		
Kubánská republika Havana <i>Působnost:</i> Kuba Bahamy	JAKOBEC Milan chargé d'affaires velvyslanec	22.4.2010	28.10.2010
Stát Kuvajt Kuvajt <i>Působnost:</i> Kuvajt Katar	VÁVRA Martin velvyslanec	24.8.2008 3.11.2008	1.12.2008 11.2.2009
Kyperská republika Nikósie	ŠKEŘÍK Ladislav velvyslanec	2.5.2011	15.6.2011
Libanonská republika Bejrút	ČUMBA Svatopluk velvyslanec	31.1.2011	22.7.2011
Libye Tripolis	KOUTSKÝ Josef velvyslanec	26.10.2009	24.2.2010
Litevská republika Vilnius	PECH Radek velvyslanec	17.8.2009	1.2.2010
Lotyšská republika Riga	ŠEPELÁK Pavol velvyslanec	22.9.2011	29.11.2011
Lucemburské velkovévodství Lucemburk	KORSELT Vít velvyslanec	19.5.2010	20.10.2010
Maďarská republika Budapešť	BAMBASOVÁ Helena velvyslankyně	31.5.2010	27.9.2010
FYROM Skopje	BRAUN Jozef velvyslanec	29.10.2007	20.3.2008
Malajsie Kuala Lumpur <i>Působnost:</i> Malajsie Tuvalu Papua Nová Guinea Kiribati	FÜRY Jan velvyslanec	14.5.2008 24.7.2008 6.2.2009 27.6.2008	16.9.2008 14.7.2009

Země	Vedoucí zastupitelského úřadu	Datum udělení agrément	Předání pověřovacích listin
Marocké království Rabat <i>Působnost:</i> Maroko Mauritánie Senegal	MED František pověřený řízením		
Spojené státy mexické Mexiko <i>Působnost:</i> Mexiko Guatemala Belize Kostarika Salvador Honduras Nikaragua Panama	HAVLÍK Jiří velvyslanec	20.9.2007 20.2.2008 29.6.2011 30.3.2011 30.5.2011 15.4.2011 28.4.2011	8.5.2008 2.10.2008 19.9.2011 12.4.2012 11.8.2011
Moldavská republika Kišiněv	KVAPIL Jaromír velvyslanec	18.8.2009	29.1.2010
Mongolsko Ulánbátar	JÍLEK Václav velvyslanec	16.4.2008	21.7.2008
Spolková republika Německo Berlín	JINDRÁK Rudolf velvyslanec	13.10.2006	11.12.2006
Nigerijská federativní republika Abuja <i>Působnost:</i> Nigérie Niger Benin Čad Kamerun Rovníková Guinea Gabon Kongo Demokratická republika Kongo Niger Středoafriická republika	SIRO Jaroslav velvyslanec	17.12.2007 18.12.2007 15.12.2010 22.4.2010 7.4.2008 13.3.2009 14.11.2011 24.6.2011 4.6.2010 6.7.2011	15.2.2008 7.8.2008 3.12.2010 29.7.2009 3.2.2012 14.9.2012

Země	Vedoucí zastupitelského úřadu	Datum udělení agrément	Předání pověřovacích listin
Nizozemské království Haag	HORÁK Jaroslav velvyslanec	4.6.2010	8.9.2010
Norské království Oslo <i>Působnost:</i> Norsko Island	NOVÝ Luboš velvyslanec	27.4.2007 15.5.2007	23.8.2007 12.1.2008
Organizace spojených národů New York SM Dominikánská republika Grenada Barbados Jamajka Trinidad a Tobago Antigua a Barbuda Dominika Svatá Lucie Svatý Kryštof a Nevis Svatý Vincenc a Grenadiny Haiti	HRDÁ Edita velvyslankyně	31.3.2011 24.8.2011 19.7.2011 22.3.2011 5.7.2011 8.7.2011 18.3.2011 15.3.2011	24.1.2011 12.10.2011 5.3.2012 25.10.2011 30.1.2012 13.6.2012 20.10.2011 14.6.2012 20.1.2012
Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu Paříž SM při UNESCO	KAISEROVÁ Halka stálý představitel ČR		
Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj Paříž SM při OECD	DYBA Karel velvyslanec		pověř. dopis předán 10.10.2007
Pákistánská islámská republika Islámábád	KŘENEK Miroslav velvyslanec	17.6.2011	4.10.2011
Peruánská republika Lima <i>Působnost:</i> Peru Kolumbie Bolívie Ekvádor	EISENBRUK Vladimír velvyslanec	24.5.2010 20.1.2011 22.6.2010 2.2.2011	2.2.2011 15.12.2011 13.10.2011 4.5.2011
Polská republika Varšava	SECHTER Jan velvyslanec	5.5.2008	22.7.2008

Země	Vedoucí zastupitelského úřadu	Datum udělení agrément	Předání pověřovacích listin
Portugalská republika Lisabon <i>Působnost:</i> Portugalská republika Kapverdy	ŠARBOCHOVÁ Markéta velvyslankyně	5.8.2009 23.9.2009	15.10.2009 30.1.2010
Rada Evropy Štrasburk SM	BOČEK Tomáš		
Rakouská republika Vídeň	KOUKAL Jan velvyslanec	26.9.2006	28.11.2006
Rumunsko Bukurešť	ŠITLÉR Jiří velvyslanec	3.6.2010	14.12.2010
Ruská federace Moskva	KOLÁŘ Petr velvyslanec	6.7.2010	8.2.2011
Řecká republika Athény	ŠEVČÍKOVÁ Hana velvyslankyně	3.6.2010	3.11.2010
Království Saúdské Arábie Rijád <i>Působnost:</i> Saúdská Arábie Bahrajn Omán	HLADÍK Eubomír velvyslanec	6.11.2008 21.12.2008 6.1.2009	11.1.2009 20.10.2009 23.11.2009
Slovenská republika Bratislava	KARFÍK Jakub velvyslanec	20.8.2009	21.10.2009
Slovinská republika Lublaň	VOZNICA Petr velvyslanec	31.7.2009	6.10.2009
Spojené arabské emiráty Abú Dhabí <i>Působnost:</i> Spojené arabské emiráty Jemen	LUDVA Jaroslav velvyslanec	25.10.2009 19.5.2011	17.5.2010 12.2.2012
Spojené státy americké Washington	GANDALONIČ Petr velvyslanec	18.4.2011	7.7.2011
Republika Srbsko Bělehrad <i>Působnost:</i> Srbsko Černá Hora	HUBÁČKOVÁ Hana velvyslankyně	5.12.2007 4.2.2008	18.3.2008 16.5.2008

Země	Vedoucí zastupitelského úřadu	Datum udělení agrément	Předání pověřovacích listin
NATO Stálá delegace Brusel	POVEJŠIL Martin velvyslanec		pověř. dopis předán 25.8.2009
Evropská unie Stálé zastoupení při EU Brusel	VICENOVÁ Milena velvyslankyně		nástup 7.1.2008
Svatý stolec Vatikán <i>Působnost:</i> Svatý stolec Suverénní řád maltézských rytířů San Marino	VOŠALÍK Pavel velvyslanec	30.4.2008 30.6.2008 9.7.2008	27.9.2008 26.2.2009 3.2.2009
Syrská arabská republika Damašek	FILIPI Eva velvyslankyně	10.6.2010	7.10.2010
Španělské království Madrid <i>Působnost:</i> Španělsko Andorra UNWTO	BERAN Karel velvyslanec	28.7.2009 6.8.2009	5.10.2009 16.11.2009
Švédské království Stockholm	Hynková Jana velvyslankyně	19.10.2011	8.12.2011
Švýcarská konfederace Bern	LAZAR Boris velvyslanec	28.1.2008	11.4.2008
Thajské království Bangkok <i>Působnost:</i> Thajsko Kambodža Laos Myanmar/Barma	SEDLÁČEK Milan velvyslanec	4.6.2010 28.1.2011 18.2.2011 27.1.2011	7.1.2011
Tuniská republika Tunis	SLABÝ Alexander velvyslanec	17.7.2009	19.11.2009
Turecká republika Ankara	HUBINGER Václav velvyslanec	30.12.2009	21.4.2010
Ukrajina Kyjev	POČUCH Ivan velvyslanec		16.11.2011

Země	Vedoucí zastupitelského úřadu	Datum udělení agrément	Předání pověřovacích listin
Republika Uzbekistán Taškent <i>Působnost:</i> Uzbekistán Tádžikistán Turkmenistán	KOPECKÝ Robert velvyslanec	9.7.2010 22.10.2008 14.1.2008 9.7.2010	28.9.2010 3.2.2009 20.4.2009 28.9.2010
Spojené království Velké Británie a Severního Irska Londýn	ŽANTOVSKÝ Michael velvyslanec	7.9.2009	10.12.2009
Úřadovna OSN, OBSE a další mezinárodní organizace se sídlem ve Vídni Vídeň SM MAAE OBSE UNODC CTBTO UNIDO	KUCHYŇOVÁ ŠMIGOLOVÁ Veronika velvyslankyně		pověř. dopis předán 25.8.2009 11.9.2009 25.8.2009 18.8.2009 21.8.2009
Úřadovna OSN a ostatní mezinárodní organizace se sídlem v Ženevě Ženeva SM	SEQUENSOVÁ Kateřina velvyslankyně		6.9.2011
Vietnamská socialistická republika Hanoj	KRÁL Michal velvyslanec	24.4.2008	15.8.2008
Zimbabwská republika Harare <i>Působnost:</i> Zimbabwe Malawi Mosambik Zambie	ZAHRADNÍČEK Luděk chargé d'affaires		nástup 9.12.2008